

1/2016

január - február

saleziani.sk

don bosco *dnes*

titus zeman

**Ako samaritán
duchovných
povolání**

dobrovoľníci

**Sibírska misia
je služba,
bolesť
a predovšetkým
radosť**

plagát

Heslo 2016

Don Bosco dnes

Časopis pre saleziánsku rodinu,
priateľov a dobrodincov dona Bosca

1/2016

Ročník 47.

Dátum vydania: december 2015

Časopis vychádza 6x do roka,
rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ

**Saleziáni don Bosca –
Slovenská provincia**
IČO 00 586 421
vo vydavateľstve Don Bosco

Šéfredaktor

Rastislav Hamráček SDB

Redakčná rada

Michaela Köglerová
Viera Antalíková FMA
Barbora Okruhľanská ASC
Zlatko Kubanovič SDB
Zástupkyňa VDB

Fotoediting

Terézia Liptáková

Jazykové úpravy

Adriana Reguliová

Grafická úprava a zalomenie,
DTP spracovanie Juraj Martiška

Distribúcia

Mária Škultétyová

Tlač

Alfa print s. r. o.

Registrácia MK SR č. EV3448/09
ISSN 1338-4201

Vaše milodary

Finančnú podporu pre prácu
saleziánov môžete poslať:
– zo Slovenska
účet: 29330062/0200, VS: 430

– zo zahraničia

Bank Name:
Všeobecná úverová banka (VÚB)
Account Name:
Saleziáni don Bosca – Slovenská
provincia, Miletičova 7, Bratislava
Swift code: SUBASKBX
IBAN:
SK360200000000029330062
Poznámka pre príjemcu: 430

Adresa redakcie

Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
tel.: 02/55 57 22 26
E-mail: dbd@donbosco.sk

Foto obálka: © archiv Jarkovskí

www.saleziani.sk

Pohľad na saleziánsky svet - saleziánsky pohľad na svet

hlavný predstavený

**4 Snívam o saleziánskej rodine,
ktorú tvoria šťastní muži a ženy**

správy

6 Praha, Bratislava, Vatikán,...

rok milosrdenstva

**10 Salezián skutkami milosrdenstva
otvára brány neba**

titus zeman

11 Ako samaritán duchovných povolání

dobrovoľníci

**12 Sibírska misia je služba,
bolesť a predovšetkým radosť**

heslo

**15 S JEŽIŠOM zažime spolu
dobrodružstvo Ducha**

plagát

**16 S JEŽIŠOM zažime spolu
dobrodružstvo Ducha**

zážitok

**18 Od dona Bosca cez Pannu Máriu
k svätému Jakobovi**

exallievi

19 „Sivko, ešte nechod' spať!“

saleziánky

20 Misia saleziánok v Baku už nie je len sen

výchova a rodina

22 Hundroš dudrovatý a iní

história

**24 Človek, ktorý rozdával nádej
Saleziánsky misionár Jozef Čakloš**

misie

26 SAVIO už desať rokov šíri dobro

redakcia

28 Môj sen v sne dona Bosca

aktualita

**29 Na Slovensku privítame relikvie
svätej Terezky z Lisieux**

večerné slovko

**30 My patríme Márii
Slová pre život od Svätého Otca Františka**

foto dona bosca

31 Don Bosco vo svojej izbe

Výchova potrebuje zdravé prostredie

Drahí členovia saleziánskej rodiny, milí dobrodinci saleziánskeho diela a priatelia dona Bosca!

So začiatkom nového roka nám spontánne prichádza na um otázka, čo nás čaká, čo nám tento rok prinesie. S tým je však spojená druhá otázka, aké časy to dnes žijeme. Mnohí hovoria o osobitosti doby, v ktorej sa nachádzame. Niektorí ju oslavujú, iní nad ňou žalostia. Zdá sa dokonca, že stojíme na prahu novej dejinnej epochy, ktorá u mnohých vzbudzuje obavy. Dôvera v Boha nám pomáha neutekať nostalgicky do minulosti ani si nezúfať pred budúcnosťou, ale s nádejou sa pozeráť vpred. Pýtame sa, v čom spočíva podstata tejto epochálnej zmeny. Zjednodušene môžeme povedať, že v pocite oslobodenia sa od všetkého.

Vďaka technike môžeme vládnuť nad prírodou, nemusíme ju len poslúchať. A zdá sa, že nemusíme poslúchať už vlastne nikoho. Tým sme však stratili aj ochranu. Nová situácia je stavom straty ochrany človeka pred sebou samým, človeka, ktorý je niekedy vo svojej hriešnosti k sebe krutejší ako celá príroda. Človek je vystavený bludným možnostiam svojej slobody, svojmu večnému pokušeniu byť ako Boh, nebyť viazaný žiadnym vyšším zákonom. Don Bosco prežíval podobnú situáciu. Dobrí chlapci z dedín prichádzajú do mesta a často sa tam existenčne i morálne strácajú. Predtým boli chránení prirodzeným prostredím, ktoré v meste nenašli. Čo urobil don Bosco? Snažil sa im vytvoriť zdravé prostredie uprostred mesta, prostredie oratória, do ktorého sa vstupuje slobodne, v ktorom môžu rásť a naučiť sa orientovať v zložitom svete, v ktorom sa ocitli. Prostredie oratória dýchalo niečím prirodzeným, čo im predtým dávala rodina: úctou k Bohu a dôverou v jeho ochranu, peknými ľudskými vzťahmi poznačenými veľkodušnosťou a službou. Zároveň sa však chlapci učili zaradiť sa do spoločnosti zodpovedným spôsobom a pretvárať ju.

Výchova potrebuje zdravé prostredie. Rozvoj človeka sa neuskutoční bez dobrých vzťahov k Bohu, ľuďom i prírode. Dnes však tvorba takéhoto prostredia je v oveľa väčšej miere ponechaná na slobodnú iniciatívu človeka, ktorý sa rozhodne vstúpiť do jeho spoluprotvorby. Toto je naša úloha. Na základe slobodnej odpovede na Božie volanie vstúpiť do spoločenstva bratov a sestier, ktoré svojím svedectvom pretvára aj celé prostredie okolo.

Na príhovor Panny Márie Pomocnice a svätého Jána Bosca vám vyprosujem požehnaný nový rok!

Jozef Ižold
provinciál

Každý druhý mesiac

**DON BOSCO
U TEBA DOMA**

Časopis *Don Bosco dnes* zasielame bezplatne na požiadanie.

Už od roku 1877 je to dar dona Bosca všetkým priateľom a dobrodincom saleziánskeho diela.

Ďakujeme za každý dar, ktorý nám pomáha rozvíjať dielo záchranu a výchovy mladých doma i v misiách.

Ponúknete časopis svojim blízkym. Rozšírite rodinu dona Bosca.

Za všetkých dobrodincoch slúžime každú sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Kontakt:
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
Tel.: 02/55 57 22 26
E-mail: dbd@donbosco.sk

s Ježišom zažime

Snívam o saleziánskej rodine, ktorú tvoria šťastní muži a ženy

Autor: Ángel Fernández Artime SDB | Preklad: Stanislav Veselský ASC

V našich komunitách, v našich dielach, kde sme prítomní, musia bývať ľudia, ktorí sa cítia dobre, sú naplnení radosťou z toho, čo prežívajú, z toho, čo robia, zo života, ktorý deň za dňom dávajú ako dar.

V mysli a v srdci si uchovávam nezabudnuteľné spomienky na oslavu dvojstého výročia narodenia dona Bosca, ktorú sme mohli s radosťou prežiť v mesiaci august v saleziánskej svätej zemi – na Valdoccu a na Colle

don Bosco. Mnohოდňové spolunažívanie s tisíckami mladých pochádzajúcich z päťdesiatich ôsmich krajín bolo jednoducho milosťou a nádherným darom.

Úžasná slávnosť ukončenia dvojstého výročia na Colle bola výnimočná. S veľkým potešením som počúval správy a ohlasy z mnohých slávností, ktoré sa počas celého roka, čo sme ukončili, odohrali v rozličných kútoch sveta. Vďaka Duchu Svätému sa saleziánska rodina javí ako živá a vitálna.

Po tomto veľkom saleziánskom jubileu, ktoré sme prežili, prišla chvíľa plánovať, konkretizovať a uviesť do chodu všetko, čo nosíme v srdci. Keď myslím na budúcnosť a na našu saleziánsku rodinu, rozšírenú po celom svete, chcem vám prezradiť svoj veľmi osobný sen, ktorý som pred niekoľkými mesiacmi oznámil v liste saleziánom SDB.

Mojím snom je toto: po tomto dvojstom výročí narodenia dona Bosca – a ako ovocie tejto nádhornej udalosti – snívam o saleziánskej rodine, ktorú budú tvoriť šťastní muži a ženy.

Prekvapuje vás to? Myslíte, že je divné o tom snívať a po tom túžiť? Alebo že je to vari utópia?

Ja to zakaždým vidím ako rastúcu skutočnosť a ako veľkú potrebu nášho sveta aj ako niečo, čo si naši chlapci a dievčatá zaslúžia.

Viete čo? Nepochybujem, že v celom svete a medzi všetkými, spolu s mnohými priateľmi dona Bosca, mladými lídrami a zaangažovanými katechétmi laikmi robíme dobro, ba aj mnoho dobra, ale myslím si, že to nestačí. Je to dôležité, ale nie je to dost.

**„My sme synmi a dcérami otca,
ktorý ukázal, že svätosť spočíva
v tom, že sme stále radostní.“**

Toto dobro musí pochádzať zo svedectva žien a mužov, zasvätených alebo laikov, všetkých so saleziánskou identitou, ktorí sa cítia byť a sú šťastní. V našich komunitách, v našich dielach, kde sme prítomní, musia bývať ľudia, ktorí sa cítia dobre, sú naplnení radosťou z toho, čo prežívajú, z toho, čo robia, zo života, ktorý deň za dňom dávajú ako dar.

Všetci poznáme ľudí, ktorí od života utržili mnoho rán. Je to vlastnosť samotného života. Nikto sa nemôže vyhnúť tomuto temnému a bolestnému zákutiu. Radosť kresťana je

Ángel Fernández Artime
hlavný predstavený saleziánov
a X. nástupca dona Bosca

dobrodružstvo ducha

Ľudská radosť, ktorá nezabúda na rozmery tela a vzťahov a prejavuje sa, ako hovorí svätý Pavol, najmä ako „radosť v súženíach“. Znamená to, že kresťanská radosť prebýva v hlbokom vnútri veriaceho a spočíva v jeho skrytom živote s Bohom. Je to radosť, ktorú nikto nemôže vykoreniť, pretože nikto nemôže kresťanovi zabrániť, aby miloval Pána a bratov, aj v extrémnych situáciách: sú tu mučeníci, aby nám to pripomínali.

Preto každý deň musíme svojím radostným pokojom a svojím úsmevom ukazovať, že sme šťastní zo života, ktorý prežívame, a zo života, ktorý dávame ako dar. A keby všetci kresťania boli schopní vyžarovať toto svetlo, o to viac by sme to mali robiť my, muži a ženy saleziánskej rodiny, hoci aj v jedinečnosti každej skupiny, ktorá je vetvou stromu charizmy dona Bosca. My sme synmi a dcérami otca, ktorý ukázal, že svätosť spočíva v tom, že sme stále radostní a že sme s jemu vlastným nadšením vložili svoje životy a svoj čas do služby iným.

Nemožno odovzdávať a darovať život s pocitom, že to nestojí za to. Najzrejmšie bežné zrkadlo sme osobne videli v našich mamách. Dali život a dávajú život každý deň, s bezvýhradným pokojom a nežnosťou, bez toho, že by niekedy zaťažovali druhých svojou vlastnou únavou a svojimi vlastnými bolesťami.

Saleziánska charizma má jedinečnú charakteristiku: má všetko, čo slúži na rozšírenie nádeje, optimizmu a nadšenia. A my, ktorí máme to šťastie, že ju stelesňujeme v dnešnej dobe – vy všetci a ja –, musíme svetu hlásať, že sme šťastní, že náš život má nádherný zmysel a že nasledovať Ježiša v stopách dona Bosca naplňa celý život.

Milí moji priatelia, ak by toto nebol dostatočný dôvod, potom je zrejme, že v našom zložitom, často tvrdom a ľahostajnom svete viac než slová presvedčajú skutky, ktoré hýbu srdcami. A ak jestvuje niečo, po čom má tento svet hlad a čo absolútne potrebuje – spolu s pokojom –, sú to nádej a muži i ženy, ktorí takmer bez

toho, žeby to chceli, vyžarujú a odovzdávajú nádej.

Tento rok budem sláviť sviatok dona Bosca 31. januára v Sierra Leone. Dal som prednosť tomu, že som sa zriekol oslavy na Valdoccu (určite s dovolením samotného dona Bosca z neba), aby som bol s našimi bratmi saleziánmi a saleziánskou rodinou v Sierra Leone a so stovkami a stovkami malých dievčat a chlapcov, ktorí stratili rodičov kvôli ebrole.

Chcel by som, aby moja prítomnosť symbolizovala prítomnosť saleziánskej rodiny z celého sveta, posolkyne nádeje, láskavosti a blízkosti, aby som s nimi prežil radosť a šťastie, o ktorých som sníval. A tiež silu na prekonanie každodenných ťažkostí.

Milá moja saleziánska rodina, uskutočňujme spoločne tento sen. Don Bosco si zaslúži takúto rodinu. ■

(Podľa Il Bollettino Salesiano, január 2016)

PRAHA

Provinciál pre saleziánov v Čechách a na Morave je potvrdený

Počas zimného zasadania hlavnej rady saleziánov v Ríme v stredu 9. decembra hlavný predstavený don Ángel Fernández Artime potvrdil na ďalších šesť rokov provinciála pre saleziánov v Čechách a na Morave. Zostáva ním don Petr Vaculík. Narodil sa 3. novembra 1959 v Zlíne, kde ešte počas totality spoznal saleziánov. V tajnosti skladal aj prvé rehoľné sľuby. V roku 1989 bol vysvätený za kňaza. Pracoval v komunitách v Zlíne, v Prostějove,

kde bol direktorom, a v rokoch 2008 až 2010 bol členom provinciálnej rady. Dňa 26. júna 2010 začal svoju službu provinciála, v ktorej bol teraz znova potvrdený. *rh*

BRATISLAVA

Športovci zo sveta si prídu zmerať sily na Slovensko

Slovenskí organizátori predstavili logo, motto a vizuál budúročných Medzinárodných saleziánskych športových hier PGSI 2016. Tie sa uskutočnia v termíne 4. – 8. mája 2016 v Bratislave a vo Viedni. Hlavným mottom športových hier, ktoré saleziáni organizujú už po dvadsiaty siedmykrát, je: Vždy veríme až do konca! „Poukazuje na dôležitý aspekt

protagonistov týchto medzinárodných hier, ktorý im pomáha uspieť tak v športe, ako aj v osobnom živote,“ povedala o vizuále a motte hier reklamná agentúra, ktorá je partnerom hier. Účastníkmi hier sú chlapci aj dievčatá do 18 rokov. Popri športovom zápasení vo futbale, futsale, volejbale, basketbale a stolnom tenise bude pripravený aj sprievodný a duchovný program, pri ktorom budú pomáhať dobrovoľníci z celého Slovenska. *jm*

VATIKÁN

Slovenskí Rómovia vo Vatikáne

Pri príležitosti 50-teho výročia stretnutia pápeža Pavla VI. s kočovnými Rómami v rímskej časti Pomezia sa koncom októbra 2015 uskutočnila v Ríme Svetová púť Rómov. Asi 7 – 8-tisíc Rómov z celého sveta prijalo pozvanie pápeža Františka – nevynímajúc zástupcov zo Slovenska, ktorých bolo asi 130 – a zaplnili Rím. Medzi Slovákami nechýbali Rómovia zo saleziánskeho strediska na Luníku IX. Vrcholom púte bolo stretnutie s pápežom Františkom v Aule Pavla VI., kde ho verejne v rómskom jazyku pozdravil splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity Peter Pollák. Pápež vo svojom príhovore okrem iného vyzdvihol hodnotu vzdelania: „Deti sú budúcnosťou vášho ľudu a spoločnosti, v ktorej žijú. To si vyžaduje zabezpečiť im primerané vzdelanie. Je to základ pre rozvoj ich osobnosti. Nízka úroveň vzdelania je prekážkou pri prístupe a uplatnení sa na pracovnom trhu.“ *in*

SALEZIÁNI

Ovocím provinciálnej kapituly je posilnenie jednoty

Slovenskí saleziáni zakončili v Čičmanoch jesenné zasadanie svojej provinciálnej kapituly. Zaoberali sa uvedením myšlienok 27. generálnej kapituly saleziánov do praxe. Okrem metodológie práce k vybraným okruhom tém bolo zostavených aj niekoľko pracovných komisií – pre pastoráciu rodín, povolání, Rómov, pre saleziánsku rodinu a laikov a ďalšie iné. Jedným z pracovných bodov bola aj diskusia o riešení starostlivosti o starých a chorých spolubratov. Provinciál don Jozef Ižold vyjadril prežívanú „vďačnosť za bratov a saleziánsku rodinu, ktorí na nás mysleli počas týchto dní, viacerí mi napísali esemesky. Ovocím tohto stretnutia sú, samozrejme, rozhodnutia a závery, ale najdôležitejšie je posilnenie jednoty, porozumenia, bratstva a pohľadu nádeje, že nás vedie Pán“. Na svoje jarnej zasadanie sa delegáti provinciálnej kapituly zídu v polovici apríla 2016. *in*

BAKU

Ocenenie pre apoštolského prefekta

V pondelok 16. novembra pri príležitosti Medzinárodného dňa tolerancie udelil prezident Azerbajdžanskej republiky Ilham Alijev svoje vyznamenanie za zásluhy o rozvoj multikultúrnych tradícií a upevnenie medzináboženských vzťahov v Azerbajdžane šiestim hlavným predstaviteľom náboženských skupín, ktoré tradične pôsobia na území Azerbajdžanskej republiky. Medzi ocenenými je aj apoštolský prefekt Katolíckej cirkvi v Azerbajdžane don Vladimír Fekete. *rh*

KOŠICE

Na Veľkom hokejbalovom turnaji zvíťazili domáci

V novembri sa v košickom saleziánskom stredisku Tri Hôrky uskutočnil devätnásty ročník Veľkého hokejbalového turnaja. Hokejbalisti z celého Slovenska prišli do Košíc nielen ukázať, čo v nich je, ale aj sa poriadne zabaviť. „Program sme sa snažili pripraviť tak, aby sa účastníci mohli bližšie spoznať aj s tými, ktorí prišli z iných stredísk,“ vysvetlil organizátor don Bohuš Levko SDB. Prekvapením bola prehliadka košickej Steel Arény, ktorou hokejbalistov previedol jej riaditeľ Igor Havrila. Vo finálovom zápase sa nakoniec postavil proti sebe výber z Košíc a z Novej Dubnice. Košičania po presvedčivom výkone zvíťazili 6 : 2 a po šestnástich rokoch tak ostal putovný pohár Hokejbalistu Pištu konečne doma. Cenu za fair-play si svojím výkonom zaslúžilo družstvo z Bardejova. Cenu najlepšieho internetového fanúšika získal dlhoročný organizátor turnaja don Peter Grzechynka SDB. *in*

HUMENNÉ**Mladí z Humenného zvíťazili vo futbale**

V polovici novembra sa v Dubnici nad Váhom uskutočnil tradičný futbalový turnaj Halová Kama U19. Zúčastnili sa ho hráči z desiatich saleziánskych stredísk. Tento rok prišli aj mužstvá z východu. Cieľom hráčov bolo zmerať si sily vo futbale, ale tiež oprášiť staré priateľstvá a nadviazať nové kontakty. Najväčšou motiváciou pre všetkých športovcov boli tri krásne víťazné poháre Halovej Kamy a titul majstra Slovenska Halovej Kamy U19. Turnaj oficiálne otvorila podvečerná svätá omša, po ktorej nasledovalo vyžrebovanie skupín. Samotný turnaj prebiehal v Mestskej športovej hale v Dubnici nad Váhom. Ani tento rok nebola núdza o prekvapivé výsledky. Zápas o tretie miesto nakoniec vyhrala Žilina SOŠ a vo finálovom zápase sa šťastie priklonilo na stranu Humenného, keď po nerozhodnom výsledku zápasu s Námestovom vyhralo na pokutové kopy. *in*

TRNAVA**Mladí z Kopánky podporia misijné dielo v Sýrii**

Misijná nedeľa sa každoročne slávi v predposlednú októbrovú nedeľu – tento rok to bolo 18. októbra. Je to významná príležitosť, ktorá Božiemu ľudu pripomína ustavičnú platnosť jeho misijného poslania. V saleziánskom stredisku na trnavskej Kopánke preto zorganizovali Misijný jarmok. Výťažok z neho bol venovaný misii v Sýrii. „Po rozhovore so saleziánmi a saleziánkami spolupracovníkmi sme sa rozhodli pre Sýriu, keďže sám hlavný predstavený saleziánov don Ángel Fernández Artime prosil o podporu saleziánskeho diela v Sýrii. A k tejto podpore – nielen finančnej, ale aj duchovnej – povzbudzuje taktiež Svätý Otec František,“ vysvetľujú organizátori. Na jarmoku sa predávalo nielen oblečenie či hračky, ale aj zavaraniny. Okrem toho bola otvorená misijná kaviareň, o ktorú sa starali saleziáni spolupracovníci a pre rodiny s deťmi bol k dispozícii detský kútik. Mladým sa na misiu podarilo spoločnými silami vyzbierať viac než 300 eur. *mm*

ŽILINA**Mediálna škola opäť pritiahla množstvo mladých**

Mediálna škola je projekt neformálneho vzdelávania, ktorý organizuje Laura, združenie mladých. Cieľom tohto projektu je podpora vzdelávania mladých v oblasti médií. A tak sa tretí novembrový víkend v Žiline zišlo dvadsaťdva mladých, aby spoločne začali prvý kurz už siedmeho ročníka tohto projektu. „Sme radi, že mladí majú stále záujem vzdelávať sa v médiách. Prekvapil nás záujem nielen študentov stredných škôl, ale aj pracujúcich,“ povedala Alžbeta Hrušová, koordinátorka Mediálnej školy. Účastníkov počas celého víkendu sprevádzali odborníci z praxe – novinár Jozef Kotris a žurnalistka Ivana Lövingerová –, ktorí si pozreli a okomentovali ich práce, podelili sa tiež o svoje skúsenosti a priblížili im fungovanie bulváru a sociálnych sietí. V rámci jedného bloku si účastníci vyskúšali aj to, ako to funguje na tlačovej konferencii. Michal z Rabče sa podelil o dojmy z tejto tlačovky: „Bola taká profesionálna, takmer ako naozaj. Bol to pre mňa zážitok.“ *mm*

KOŠICE**V Košiciach sa konal ďalší ročník amatérskej tanečnej súťaže**

Tretí októbrový víkend sa v košickom saleziánskom stredisku Tri hôrky niesol v znamení tanca. Na šiestom ročníku amatérskej tanečnej súťaže TeenDance, ktorú organizuje Laura, združenie mladých, sa tento rok zúčastnilo približne šesťdesiat mladých. Veronika Kužmová, jedna z organizátoriek, nám priblížila podujatie: „Tohtoročná téma bola Vytancuj to srdcom – pri príležitosti dvojstého narodenia dona Bosca sme chceli nadviazať na jeho známu myšlienku Nohami kráčajte po zemi, ale srdcom buďte v nebi.“ Víťazom sa stala skupina z Banskej Bystrice, druhé miesto patrilo Michalovčanom a tretie miesto obsadili mladí z košickej Kalvárie. „Úroveň TeenDance je z roka na rok vyššia. O to viac sme sa tešili, keď sme vyhrali – bola to pre nás odmena za dlhú prípravu a za to, že sme do toho dali naozaj srdce,“ zhodnotila Ivka, jedna z ocenených. *mm*

BRATISLAVA**Saleziánka Jana Kurkinová bude reprezentovať slovenské rehoľné sestry**

V dňoch 10. – 11. novembra sa v Bratislave konalo jesenné plenárne zasadnutie všetkých členiek Konferencie vyšších predstavených ženských rehoľí na Slovensku (KVPŽR), ktorá združuje 47 vyšších predstavených zo slovenských ženských rehoľí. Prítomné členky na stretnutí volili nové vedenie konferencie na obdobie nasledujúcich troch rokov. Za predsedníčku KVPŽR bola zvolená sestra Jana

Kurkinová z Inštitútu dcér Márie Pomocnice, v ktorom pôsobí štvrtý rok ako provinciálna predstavená. Sestry sa zhodli na tom, že najdôležitejšou výzvou do nastávajúceho obdobia je vzájomná spolupráca, jednota medzi sebou a navonok s Cirkvou, ako aj vydávanie svedectva. *jm*

BANSKÁ BYSTRICA**Banskobystričania putovali za donom Boscom**

Pri príležitosti dvojstého výročia narodenia zakladateľa rehole saleziánov svätého Jána Bosca sa farníci zo saleziánskeho strediska v Banskej Bystrici v dňoch 7. až 11. októbra zúčastnili púte do Turína a okolia. Navštívili viacero významných miest spojených nielen so životom a dielom svätého Jána Bosca, ale aj ďalších piemontských svätcov, najmä Dominika Savia, Jozefa Caffassa a iných. Po troch dňoch spoznávania saleziánskych svätcov a Turína si pozreli aj mesto Aquileia, kde sú pozostatky starého rímskeho mesta a veľmi vzácna bazilika postavená na mieste Baziliky patriarchov zo 4. storočia. *jm*

Salezián pre malomocných

Blahoslavený Alojz Variara sa narodil 15. januára 1875 v Taliansku. V roku 1856 kázal v jeho rodisku ľudové misie don Bosco a Alojzov otec sa neskôr rozhodol odviešťa syna do oratória na Valdocco. Don Bosco zomrel štyri mesiace po tom, čo sa s malým Alojzom spoznali. Po skončení gymnázia v roku 1891 Alojz vstúpil do noviciátu a stal sa saleziánom. V roku 1894 prišiel do Turína don Unia, misionár malomocných v Ague de Dios, aby si vybral jedného bohoslovca. Upriamil svoj pohľad na Alojza Variaru a povedal: „Tento je môj!“ A tak Alojz prišiel v roku 1894 medzi malomocných. V lazarete sa nachádzalo 2 000 obyvateľov, z toho 800 malomocných. Len čo prišiel, stal sa dušou všetkých pacientov, zvlášť detí. Založil hudobnú skupinu, ktorá vytvárala medzi cho-

rými sviatočnú atmosféru. O rok don Unia zomrel a Alojz zostal sám ešte s jedným spolubratom. V roku 1898 sa stal kňazom a rýchlo sa prejavil ako výborný duchovný vodca. Neskôr postavil internát pre 150 sirôt a malomocných. V Ague de Dios bol aj spovedníkom 200 dievčat z Asociácie dcér Márie; v niektorých vytušil duchovné povolanie. Rozhodol sa založiť inštitút, ktorý by prijal za členov aj malomocných. Dnes je to Kongregácia dcér Najsvätejších Srdc Ježiša a Márie. Kvôli tomuto dielu znášal veľké nepochopenie aj od niektorých predstavených, no stále bol vzorom poslušnosti. Alojz zomrel ďaleko od svojich milovaných chorých, lebo tak to chcela poslušnosť. Teraz odpočíva v Ague de Dios. Jeho spomienku slávime 15. januára.

Salezián skutkami milosrdenstva otvára brány neba

Autor: Rastislav Hamráček SDB

V tomto Svätom roku milosrdenstva, keď sme pozvaní milosrdenstvo viac prijímať a rovnako ho aj prežívať v činnej viere, chceme si predstaviť niektoré pohľady a postoje dona Bosca na milosrdenstvo – podľa jeho vlastných slov.

Prejavovanie, činné prežívanie milosrdenstva voči iným staval don Bosco na svojom presvedčení, ktoré vyjadril aj v krátkom diele s názvom Divy Božej Matky Márie vzývanej pod titulom Pomocnica (vyšlo v roku 1868 v Turíne). Keď píše o Panne Márii na svadbe v Káne, hovorí o jej milosrdenstve: „Milosrdenstvu je vlastné považovať potrebu druhého za svoju, keďže pojem milosrdný chce takmer vyjadriť, že ide o srdce stvorené pre biednych, pre ich pozdvihnutie.“

siac pred svojím odchodom do večnosti. V niekoľkostranovom článku v svojom časopise Bollettino Salesiano, v čísle január 1888, povzbudzuje spolupracovníkov, aby rôznym spôsobom dávali almužnu. Pritom sa priamo zmieňuje o konaní skutkov milosrdenstva a pripomína, že kto ich nekoná, nie je kresťanom.

„Dávajte a dajú vám. Ako vidíte, Ježiš nehovorí: prisľúbte dar a dá sa vám, ale hovorí: najprv dajte vy a potom sa vám dá. Skúsenosť učí, že toto je naj-

skutky milosrdenstva, je kresťan, ktorý nie je kresťanom. Je človekom, ktorý v posledný deň bude počuť svoje odsúdenie. Je to človek, ktorému nechýba nič a tak – ako bohatý nemilosrdný človek – nedostane milosrdenstvo od Boha.

Moje ďalšie odporúčanie je toto: skutkami milosrdenstva zatvárame brány pekla a otvárame tie nebeské.“ ■

Pojem milosrdný chce takmer vyjadriť, že ide o srdce stvorené pre biednych, pre ich pozdvihnutie.
(don Bosco)

Pri napĺňaní svojho poslania venovať sa spásu a výchove mladých sa náš svätý zakladateľ vždy usiloval zapájať do spolupráce aj ďalších. Postupne nielenže založil mužskú a ženskú rehoľnú rodinu, ale do poslania vtiahol aj laikov a zriadil Združenie saleziánov spolupracovníkov. Pre nich, pre mužov a ženy v manželstvách, pre dobrodincov, vôbec pre laikov vo svete, ktorým ležalo na srdci dobro a spása mladých, písal každoročne na prelome rokov slová povzbudenia a konkrétne návrhy pre činnosť. Urobil tak aj v decembri 1887, iba niečo viac ako me-

silnejší prostriedok na dosiahnutie milostí. Ja sám som svedkom tisícov takýchto prípadov.

Kto sa nedelí s časťou svojho majetku s chudobnými, je adresát výroku svätého Jakuba, ktorý hovorí o jeho mŕtvej viere, ktorá mu neslúži pre večnú spásu. Ten istý apoštol tiež dodáva, že čisté a nepoškvrnené náboženstvo je toto: naplniť potreby sirot a vdov, t. j. robiť buď duchovné, alebo telesné skutky milosrdenstva. Všetky tieto a ďalšie podobné výroky Ducha Svätého dokazujú, že ten, kto nerobí

Saleziánsky skutok milosrdenstva

Typickou črtou saleziánskeho srdca je konkrétnosť. Don Bosco sa tomu naučil aj od Panny Márie, ktorá v Káne prejavila, že má srdce otvorené pre núdznych. Aj Svätý Otec František pri svojej návšteve na Valdoccu v Turíne v júni minulého roka vyzýval saleziánsku rodinu ku konkrétnosti. Vidieť, posúdiť a konať.

Podeliť sa s chudobnejšími je skutok telesného milosrdenstva. Jednou z foriem je aj podpora saleziánskych diel v misiách – cez zbierku Tehlička. Zbierka sa začne na Popolcovú stredu – tento rok 10. februára. Viac na www.tehlicka.sk.

Ako samaritán duchovných povolání

Spracoval: rhsdb | Foto: archív SDB

Prijímať prejavy Božieho milosrdenstva a milosrdenstvo prejavovať voči druhým sa často uskutočňuje v celkom obyčajných momentoch, udalostiach, vzťahoch. Ani život Božieho služobníka s povestou mučeníctva dona Titusa Zemana nie je výnimkou. Každý príbeh svätého života píše pero Božieho milosrdenstva. Píše v obyčajných riadkoch, ale s božskou láskou a nesmiernou pomáhajúcou milosťou.

Od 4. januára 1915 do 9. januára 1969 to bolo 54 rokov, čosi viac než 19 710 dní, ktoré milosrdný Boh pripravil žiť Titusovi Zemanovi. Z mnohých momentov chceme vybrať iba niekoľko, možno ani nie tie najväčšie, ba možno práve skôr také všedné. Udalosti, chvíle, slová, svedectvá – o milosrdenstve, ktoré sa mu dostávalo a ktoré sám prejavoval.

Ako samaritán duchovných povolání

Desiatky ich kráčali cestou za Božím volaním, za duchovným povolaním. V noci v apríli 1950 ich prepadli, potom bili, utláčali a obrali o jasnú budúcnosť. Už 2. júla v tom istom roku dostal don Titus možnosť vložiť sa do služby. Aby šiel, ujal sa tých mladých, utláčaných komunistickou

„Ja musím čakať na hriešnika a nie hriešnik na mňa.“

mocou, na nútených prácach či poslaných domov, obrátých o budúcnosť duchovného povolania. Don Titus prijal výzvu, vydal sa na cesty, aby sa ako milosrdný samaritán ujal týchto trpiacich a za „peniaz“ vlastnej odvahy, zdravia i rizika zatknutia ich vzal a doviedol až tam, kde ich povolanie vezmú do rúk ďalší starostliví.

Cítil som povinnosť prevádzať „na Západ“ kňazov, ktorým tu bolo znemožnené kňazské pôsobenie. Za zvláštne poslanie som pokladal pomáhať saleziánskym bhoslovcom a mladým spolubratom odísť študovať do Turína a dokončiť bohoslovecké štúdiá, keď tu po zatvorení rehoľných domov sa nemohli stať kňazmi, čo

bolo ich vrúcnou túžbou. Svedomie mi nič nevyčíta. Som spokojný.

Srdce poháňané láskou i odvahou

Pri prvej výprave mali niekoľko oddychových – viacdnových – prestávok. Don Titus však neoddychoval, usiloval sa nájsť sprievodcu či aspoň informácie, ako, kadiaľ pokračovať ďalej. Akoby sa mohlo milosrdenstvo zastaviť, kým svoju úlohu nedokončí?

Tam, v bezpečí talianskeho Turína, mu saleziánski predstavení núkali, aby ostal alebo aby išiel na misie, nech viac neriskuje – nenastavuje krk. Ale keď sa nedal odradiť, požehnali ho na cestu. Srdce, ktoré sa chce zľutovať nad biednym, je srdce odvážne, ochotné riskovať.

Kde Boh čaká s milosťou

Na ceste utrpenia Boh nezabúda na drobnosti pre svojich a jeho milosrdenstvo prechádza aj cez strážnice pri bráne väzenia. Titusova sestra Veronika s manželom a deťmi išli navštíviť svojho príbuzného vo väznici v Leopoldove. Ona až pred bránou

zistila, že nemá občiansky preukaz a bez toho ju dnu nepustia. Veľmi sa rozplakala. „Keď strážnici videli, ako plačem, stal sa zázrak. Zľutovali sa nado mnou a pustili ma dnu. Keď Titus vošiel do hovorne a ja som mu všetko vysvetlila, nechcel mi veriť.“ Boh opäť raz preukázal svoje milosrdenstvo aj v obyčajných maličkostiach – Titusovej sestre i samému väzňovi.

Veľkým utrpením očistil Boh svojho služobníka. Keď dona Titusa v roku 1964 podmienene prepustili a neskôr, v roku 1968, už mohol aj duchovne účinkovať, veľakrát ani neraňajkoval, len aby čím skôr šiel v rodných Vajnorochoch do kostola spovedať, aby nikto nemusel na neho čakať. „Ja musím čakať na hriešnika a nie hriešnik na mňa.“ Stal sa nástrojom milosrdenstva, ktoré čaká ešte skôr, než sa človek rozhodne prísť. ■

VIAC o donovi Titusovi Zemanovi

www.tituszeman.sk
facebook.com/tituszemansdb

Sibírska misia je služba, bolesť a predovšetkým radosť

Autor a foto: Mária a Pavol Jarkovskí

Aldan je druhé mesto tohto slovenského saleziánskeho misijného diela na ďalekej Sibíri. Ďalším miestom, kde pôsobia saleziáni, je Jakutsk, hlavné mesto republiky Jakutia. Na tejto misii sme už štvrtýkrát a ostatné dva mesiace sme prežili práve v Aldane, 550 km južnejšie od mesta Jakutsk.

Prvýkrát sme spolu prileteli do Jakutska v auguste 2013, kde sme pomáhali s chystaním dreva na kúrenie na dlhú deväťmesačnú zimu. Boli to prvé kontakty s ľuďmi, s ich potrebami, kultúrou, jazykom a s prostredím.

Druhýkrát to vyšlo na Popolcovú stredu 5. marca 2014. Vízové podmienky nám dovolili pobyt v Jakutsku na tri mesiace. Prežili sme v tomto novom spoločenstve silné obdobie Pôstu i Veľkej noci. Bol to nový rozmer poznania a duchovného prežívania. Stále nové, nepoznané, prekvapujúce, iné ako na Slovensku. Prvé kontakty s deťmi z detského domova v Jakutsku,

spoločné hry a výlety do jarnej prírody otvárali dôveru a nové priateľstvá s deťmi.

Tretíkrát sme vstúpili 27. novembra 2014 rovno do obdobia Adventu. Milé stretnutia s priateľmi aj prostredie už

Osobné stretnutia s ľuďmi žijúcimi v mestách aj v odľahlých dedinách v extrémnych klimatických podmienkach sú plné ťažkých osudov a dotýkajú sa priamo srdca.

známe. Zimu sme tiež už skúsili, no v marci sa končila a v tomto období pred Vianocami naozaj začínala kraľovať. Pri teplotách okolo -40°C až -50°C je hmla, že viditeľnosť cez deň je na dva kroky.

Vzdialení od svojich najbližších sme prežívali Vianoce aj 35. výročie sobáša. S Božím požehnaním to bol hodnotne a hlboko prežitý čas. Veľkým dobrodružstvom bolo dosiahnuť certifikát z ruského jazyka a odovzdať všetky potrebné potvrdenia a žiadosti na úrad, aby sme mohli požiadať o prechodný pobyt a byť na misii dlhšie než len tri mesiace, čo dovoľujú vízové podmienky.

Štvrtého júla 2015 s nádejou na získanie prechodného pobytu sme prileteli do Jakutska. Leto vrcholilo, dni boli dlhé, skoro bez západu slnka, a horúčavy tiež. Aktivity bohaté: v Aldane dobrovoľníci chystali drevo na zimu a v Jakutsku ďalší dvaja Peťo a Maťo stavali kaplnku Panny Márie Pomocnice. Veľkým požehnaním bola návšteva otca provinciála dona Jozefa Ižolda. Dvojsté výročie narodenia dona Bosca sme slávili v Jakutsku práve vtedy, keď bratia saleziáni boli

na púti v Magadane. Je to katolícka farnosť na území bývalých gulagov. Koncom septembra naša cesta viedla do Aldanu s plánom, ak je to aj Boží plán, ponúknuť miestnym farníkom kurz Manželské večery, rodičovské stretnutia a tiež pomôcť pri práci v oratóriu. Boli sme jeden tím, direktor komunity v Aldane don Paľo Michalka, don Jozef Tóth i dobrovoľníčka Emka Herčková. Prípravy na Manželské večery u nás na misii mali rôzne formy, napríklad aj návšteva rodín. Atmosféra v jednej z nich bola veľmi „hustá“. Keď sme sa pýtali na manželku, počuli sme: „Už spolu nežijeme, manžel nemá kde spať, tak nocuje ešte u nás. Mám ho rada, máme tri deti, nechcem, aby od nás odišiel.“ Na druhom stretnutí sme im ponúkli spomínané Manželské večery a prijali. Po šiestom stretnutí mi manžel povedal: „Pred časom som bol rozhodnutý rozviesť sa, teraz o slove rozvod nechcem ani počuť... Spasibo vam, Pavel i Ma-

ria. “ Už máme za sebou, chvála Bohu, sedem stretnutí Manželských večerov. Božie požehnanie bolo vidieť na každom kroku našej spoločnej práce, aj keď mnohé chvíle boli naozaj časovo náročné a ťažké. Okrem týchto kurzov sme deťom tejto farnosti poskytli týždňový tábor pre dve skupiny.

Chatystyr (70 km od Aldanu) je dedina, kde žijú Evenkovia, a je tam skupina katolíkov, ktorí patria k farnosti Aldan. Každú nedeľu ich navštevujeme a naši otcovia saleziáni im slúžia svätú omšu. Veľmi silným okamihom pre nás boli krsty detí v Chatystyre a v Aldane spomínaných manželov, ktorí sa chceli rozviesť. Začiatok Adventu nám Pán doprial prežiť s deťmi, keď sme v oratóriu viazali a zdobili adventné vence. Boli to tvorivé chvíle aj okamihy spoznávania detí, plné radosti z vytvorených adventných vencov. Osobné stretnutia s ľuďmi žijúcimi v mestách aj v odľahlých

dedinách v extrémnych klimatických podmienkach sú plné ťažkých osudov a dotýkajú sa priamo srdca.

Náš pobyt v mestečku Aldan sa pomaly chýlil ku koncu. Vrátili sme sa do Jakutska, kde slúžia bratia don Maroš Peciar a don Peter Lorenc a dobrovoľníčka Lucka Čupeľová. V tejto zostave sme pracovali už pred rokom. Aj v Ja-

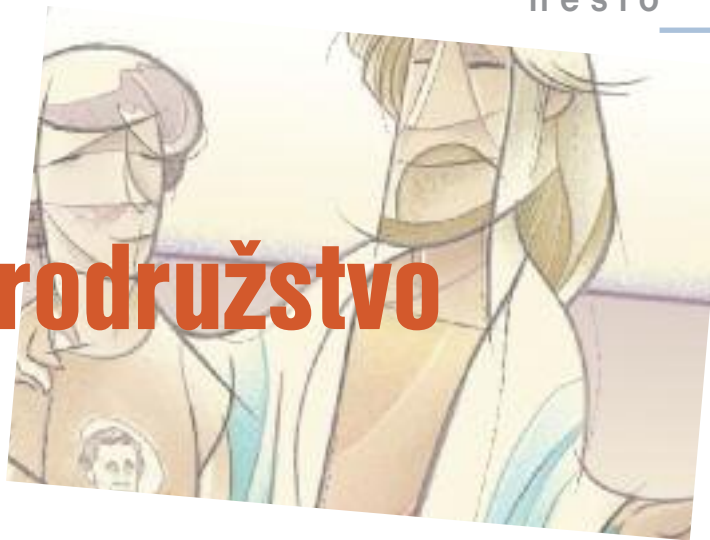
kutsku chceme s Božou pomocou ponúknuť kurzy Manželských večerov a rodičovských stretnutí, no hlavne svoje ruky a srdce, aby Pán mohol konať zázraky... „lebo žatva je veľká a robotníkov málo“.

Srdečný pozdrav zo Sibíri na Slovensko zasielajú manželia Pavol a Mária Jarkovskí. ■

S JEŽIŠOM zažime spolu dobrodružstvo Ducha

Autor: Ángel Fernández Artime SDB, Preklad: rhsdb

Hlavný predstavený saleziánskej rodiny don Ángel Fernández Artime nám aj na rok 2016 ponúka svoje Heslo. Upriamuje nás predovšetkým na pôsobenie, aktivitu Ducha Svätého, ktorý klope na dvere každého ľudského srdca. Hovorí tiež o skúsenosti cesty, putovania, a to v zmysle dobrodružstva. Lebo na tejto ceste nie sú istoty, ale prekvapenia, výzvy aj prekážky. A v tomto dobrodružstve sa napreduje vďaka vedeniu Ducha. Don Artime pozýva saleziánsku rodinu i mladých, aby zažili dobrodružstvo Ducha. Mladých priam prosí, aby dovolili saleziánom kráčať „spolu“ s nimi po tejto ceste.

- Život je miesto, kde sa hrá o všetko. Všetci veľmi dobre poznáme túto skúsenosť s jej rozličnými cestičkami a možnosťami, ktoré sa nám ponúkajú. Duch Svätý pôsobí práve tu, na našej životnej ceste, a v slobode klope na dvere každého ľudského srdca.

- Každý z nás má aj istú skúsenosť toho, čo znamená byť na ceste, putovať, keď sme aj niekoľko dní cestovali a prešli veľké vzdialenosti. Táto skúsenosť putovania nám pomáha pochopiť, čo môže znamenať zažiť dobrodružstvo v Duchu Svätom.

- Čo znamená zažiť dobrodružstvo Ducha?

Je to predovšetkým cesta ZVNÚTORNENIA. Zvnútornenie pre nás však neznamená iba nejaké cvičenie v sebe samých, nech by bolo akokoľvek dobrým cvičením. Zvnútornenie je pre nás veriacich cesta SPIRITUALITY, duchovnosti, ktorá sa rozvíja a prejavuje pestrými spôsobmi.

- Aj sám Ježiš zažil skutočné „dobrodružstvo“ otvorenosti voči Duchu Svätému. Ježiš vždy hľadal vôľu Otca,

ktorý ho svojím Duchom stále inšpiroval, sprevádzal, provokoval, viedol...

- Aj samotný don Bosco prežil celý svoj život v otvorenosti voči Duchu Svätému. Jeho túžbou bolo, aby odpovedal na to, čo od neho žiadal Boh, voči sebe i pre jeho chlapcov. Jeho rozlišovanie počas štúdia v Chieri bolo skutočným dobrodružstvom, v ktorom sa nechal viesť Duchom. Táto cesta ho počas tých rokov priviedla k jeho osobnej harmónii a jednote, ktoré sú na míle vzdialené od akejkoľvek rozbitosti.

- To isté zažil Pán Ježiš, Mária z Nazareta – ktorá zažila dobrodružstvo Ducha ako dôverovanie Bohu, bez toho, aby poznala cieľ – a to isté zažil aj don Bosco. Jeho „áno“ Duchu znamenalo skutočné dobrodružstvo s neuveriteľnými výzvami, prekážkami. Aj my sme každý deň pozvaní, aby sme nastúpili na túto cestu Ducha Svätého. Môžeme sa ním nechať sprevádzať, viesť a prekvapiť. Je to veľmi „dobrodružná“ cesta, na ktorej nie sú istoty, ale jej cieľový bod je úžasný.

- Ako sa prejavuje táto cesta zvnútornenia a spirituality, ktorá nám umožní žiť v sprevádzaní Duchom Svätým?

- Prejavuje sa hlbokou skúsenosťou viery,
- pestovaním komunitného rozmeru tejto viery,
- rastom v milosrdenstve a v bratskej oblasti života.

Napokon by sme chceli poprosiť vás, drahí mladí, aby ste nám dovolili zažiť túto cestu spoločne s vami. Kráčajme touto cestou spoločne! Učme sa spoločne, zažime túto skúsenosť spoločne, lebo to prospeje nám všetkým. A tými „všetkými“ mám na mysli celú saleziánsku rodinu – v jej rozličných formách – ako hlavného adresáta tohto Hesla; ale myslíme aj na vás, tisícky mladých, ktorí ste v rôznych krajinách, kultúrach a saleziánskych dielach, animátori mladých, ktorí ich sprevádzajú v tomto dobrodružstve, na tejto ceste, ktorou máme kráčať. Na nej nás sprevádza On, Boží Duch, ktorý – ako sme to už povedali – prekvapuje, povzbudzuje, provokuje, nadchýna, udivuje a sprevádza... ■

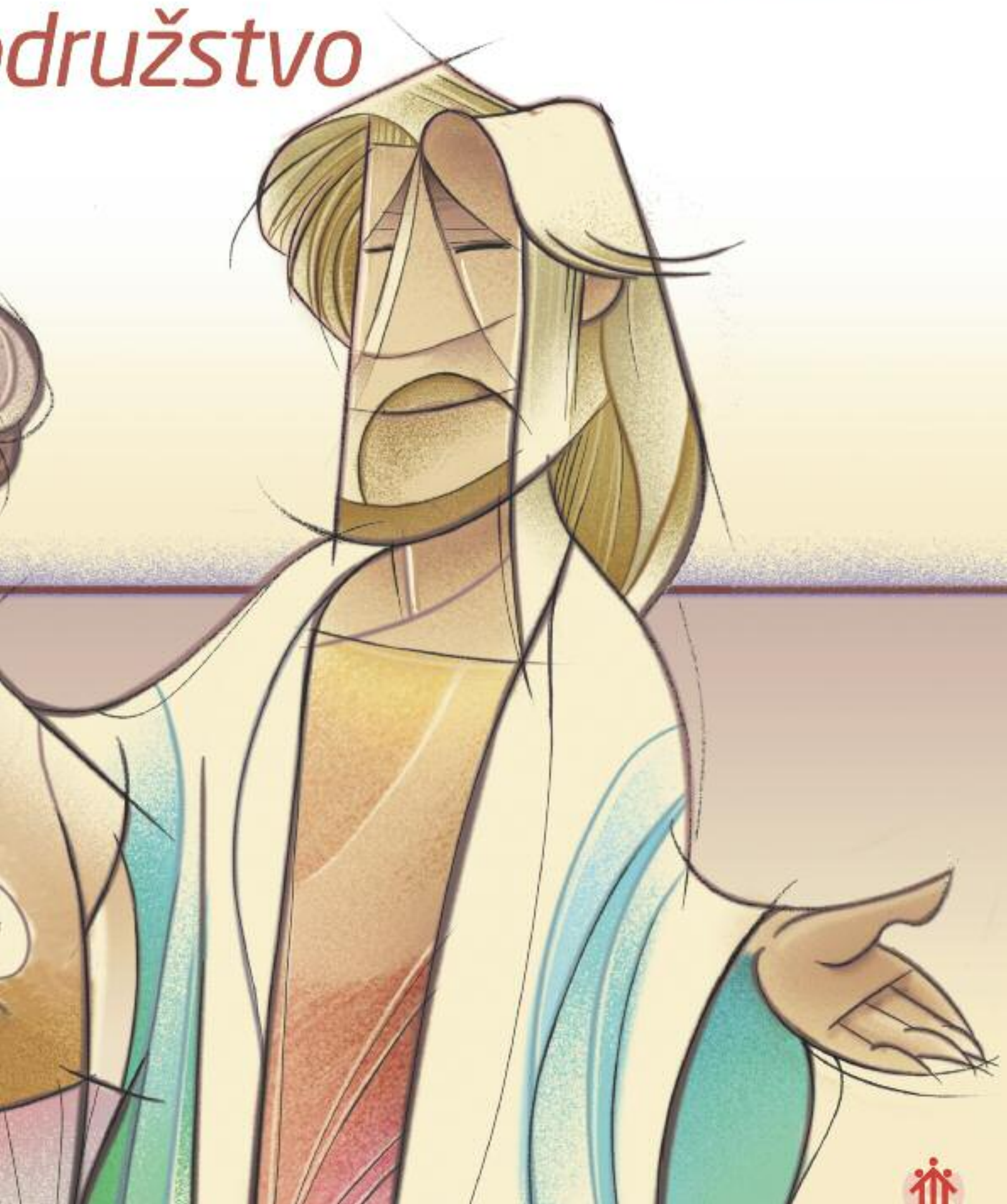
S Ježišom, *zažime spolu dobro* Ducha!

HESLO 2016

hlavného predstaveného
Ángela Fernández Artimeho

družstvo

Od dona Bosca cez Pannu Máriu k svätému Jakubovi

Autor: spracoval rhsdb

Vstávali denne okolo piatej, šiestej, celý deň prežili na bicykloch, prešli tri krajiny a mali nielen výlet, ale predovšetkým púť – a to hneď na tri miesta: Colle don Bosco, Lurdy a Santiago de Compostela. Štyria Slováci sa stali súčasťou 46-člennej talianskej skupiny, aby v roku dvestoročnice dona Bosca zažili mimoriadne momenty na cyklovýlete Giro 2015, čo bol už 32. ročník tohto podujatia.

„Vedúci (slovenského) zázjazu bol Marián Peciar, ktorý nás aj oslovil, či by sme nešli na cyklopúť, a vlastne celú našu cestu a pobyt aj zariadil. Našu štvoricu tvorila aj ženská zástupkyňa

Anna Šimurdová, veľká bojovníčka, ktorá ako jediná z nás Slovákov prešla všetky etapy až dokonca. O humor sa staral Peter Pikna a veru v každej situácii vedel človeka rozosmiať a niekedy sme z toho zažívali až svalovicu na bruchu,“ hovorí o zostave slovenský účastník Matej Riedlmajer.

Celá cesta či putovanie sa začalo na mieste narodenia dona Bosca – na Colle Don Bosco v prvý augustový deň. Cez Lurdy do Španielska sa všetci

previezli autobusom a zo španielskeho Roncisvalle pokračovali už na bicykloch. Do Santiaga dorazili 10. augusta a potom sa vrátili na Colle Don Bosco, aby oslávili dvestoročnicu.

„Keď sme vyšli z mesta León a cieľové mesto bola Ponferrada, prechádzali sme aj cez Astorgu. Mali sme veľmi pekné počasie. Každý sme si do dresu pribalili kameň, ktorý sme mali označený svojím menom. Dostali sme ho ešte na Colle don Bosco a v ten deň sme s ním jazdili až po miesto Cruz de Ferro. Tu sme mali prestávku a svätú omšu. Na oltári boli aj naše kamene. Tie sme potom po omši odniesli na blízky kopec, vlastne priložili k iným kameňom. Mnohí pútnici smerujúci do Santiaga de Compostela tam totiž priniesú svoje kamene. Je v tom symbolika našich námah, chýb, obiet. Veď kým sme prišli ku krížu, museli sme neprestajne šliapať na bicykli 20 kilometrov do kopca,“ opísal jeden zo svojich zážitkov Peter Pikna.

„Pre mňa malo toto putovanie veľký zmysel, a to z viacerých dôvodov. Jedným boli určite Taliani, ktorí boli veľmi milí a priateľskí. Zažil som ich veľkú ochotu aj to, ako si vážia ľudí.

Napríklad každý deň nám navarili výborné jedlo a všetci pomáhali pri jeho chystaní. Ďalším z dôvodov bola príroda, najmä na púti v Španielsku. Bolo to niečo neuveriteľné. Oblaky spolu s kopcami Pyrenej tvorili nádhernú panorámu. A v neposlednom rade to bol duchovný dôvod. Putovali sme do Santiaga za svätým Jakubom. Človek, ktorý strávil svoje životné chvíle s Ježišom, a vy putujete, teda bicyklujete, na miesto, kde sú uložené jeho pozostatky. Cítite, že Boh je s vami každú chvíľu. Popri tom, ako sme putovali k svätému Jakubovi, sme aj oslavovali dvestoročnicu narodenia dona Bosca. Obidvaja boli ľudia, ktorí žili s Kristom a pre Krista. Na tejto púti som sa naučil, že človek by mal byť ako svätý Jakub a don Bosco: Žiť pre ľudí, prinášať im radosť a oporu a žiť aj pre Krista.“

„Heslo našej púte znelo: Cestou objav seba – bicykluj spolu, aby si budoval spolu. Niekedy sme museli siahnúť na dno svojich síl a práve vtedy každý z nás spoznal, čo je v ňom dobré a čo zlé. Bola to veľká skúsenosť a úžasné zážitok pre nás. Sme vďační Bohu a ľuďom, vďaka ktorým sme sa mohli zúčastniť na takejto úžasnej akcii.“ ■

„Sivko, ešte nechod' spať!“

Autor: Simona Ondrejová

Týmto pokrikom sa deti nevedeli rozlúčiť s maskotom exallievov, keď sa po pretancovanej noci Sivko chystal na pokojný spánok. A veru, mal na to právo. Víkend silných zážitkov bol opäť nabitý hrami, súťažami, športom a zábavou.

Ženatí aj slobodní, mladí aj starí exallievi, manželky, deti a tiež saleziáni sa cez víkend 9. – 11. októbra 2015 stretli v Častej-Papierničke. Uskutočnil sa totiž už tretí ročník najväčšej udalosti slovenských odchovancov dona Bosca.

Jedno miesto však neznamená jeden program, naopak, každá kategória si prišla na svoje. Muži si zmerali svoje schopnosti v súťaži Cesta exallieva, kde varili, behali, rozmýšľali vo vedomostnom teste či skladali serenády pre svoje manželky. A v sobotu poobede nesmel chýbať futbalový zápas. Manželkám sa počas víkendu venovala kozmetička, kadernička, manikérka, pedikérka i maséri. Svoje materské a manželské skúsenosti si s nimi prišli v diskusii rozobrať pani Baginová, Hortová a Malotová, ktoré neváhali vypočuť aj poradiť.

Ako sa hrajú indiáni

Deti sa na niekoľko dní zmenili na malých indiánov. Do témy ich vtiahla scénka zo života Pocahontas. V diel-

ničkách si vyrábali indiánske čelenky, koníky, ozdoby a prívesky z drôtu, farebné brmbolce a mnoho iných umeleckých kúskov. Súťaže a hry pre deti pripravil tím skúsených animátorov. Celý príbeh mladej indiánky dotvorila rozprávka Pocahontas v nedeľnom kine.

V sobotu večer sa sála ozývala ľudovou hudbou. O kultúrny program pre malých i veľkých, spojený so školou tanca, sa postaral Detský folklórny súbor Kremienok.

Ani víkendové upršané počasie nezabránilo rodinám, aby si spolu zabehali vonku pri hre „Behá celá rodina“. Zahrať si mohli aj bowling či squash. Fyzické sily si účastníci zregenerovali vo wellness či v bazéne. Tie duchovné mohli načerpať na svätých omšiach, vo svätej spovedi a v nedeľnej duchovnej obnove.

Otec exallievov

Tohtoročný Víkend silných zážitkov bol aj veľkou oslavou. Viac než 150 účastníkov oslávilo zvolenie Michala Horta, ktorý sa stal prezidentom Svetovej konfederácie exallievov. Dôvodom na oslavu bolo aj udelenie ocenenia Cena exallieva. Tú dostal „otec novodobých exallievov“ don Ivan Žitňanský za svoj prínos pri založení a rozvoji Združenia exallievov a za svoju nepretržitú prítomnosť pri akýchkoľvek aktivitách Združenia. ■

Misia saleziánok v Baku už nie je len sen

Autor a foto: Monika Skalová FMA

Jeseň, 16. október 2015. V noci prilietame do Baku, kde nás čaká don Vladimír Fekete SDB a nová misionárka sestra Andrea. Príbeh sa nezačal nami, ale snom spred šiestich rokov. Nevieť presne, kto si vysníval saleziánov, ktorí pôsobia v Azerbajdžane pätnásť rokov, a okrem nich sestry matky Terézie, ale môžem povedať, že ďalšie sestry si vysníval don Vladimír, ktorý v Baku pôsobí ako apoštolský prefekt a zároveň direktor komunity saleziánov.

Prišiel čas vyjsť

Nachádzame sa v Baku, v meste viacerých tvárí, jednej veľmi viditeľnej, a to tváre tolerancie. V tomto štáte totiž dokážu žiť v pokoji ľudia viacerých národov, kultúr, náboženstiev. Postavili sme sa tvárou v tvár tejto skutočnosti

a po nevzdávajúcom sa klopaní dona Vladimíra na dvere Inštitútu prišiel Boží čas, keď sa to začalo hýbať a už to neboli iba slová. Po rozhovoroch s predstavenými v Ríme si slovenská provincia sestier saleziánok povedala, že je čas vyjsť, ako k tomu pozýva aj pápež František, a rozšíriť pôsobenie na misijné územie Azerbajdžanu. Po predstavení tejto myšlienky sestrám na provinciálnej kapitule na jeseň 2013, kde sa hneď prihlásilo šesť sestier pripravených stať sa misionárkami v Baku, vyšla najprv provinciálka sestra Jana Kurkinová so svojou vikárkou na prieskumnú misiu do Baku v máji 2014.

Videli a uverili

Čo sme tam videli? Saleziánov, ktorí sú zanieteními misionármi, čo hľadajú stále nové možnosti, ako sa dostať nielen k mladým, ale aj k rodinám, k chudobným, k ľuďom hľadajúcim Boha a zmysel života. Na troch miestach

v Baku na Gencliku (miesto ich prvej misie), kde sú saleziáni pripravení slúžiť anglicky hovoriacim, potom na Xatai, kde je momentálne ohnisko komunity a zároveň centrum Katolíckej cirkvi a sídlo apoštolskej prefektúry. Tu prebieha život farnosti s katechézami, stretnutiami pričaji, tu sa preberajú základné životné témy, ako aj otázky viery. Ďalej je to centrum Meryam, ktoré je dušou misie s oduševnenými bratmi. Na tomto mieste sa vykonáva mimoškolská činnosť, ktorá je pre niektoré deti zároveň veľmi dôležitým miestom vzdelávania a výchovy, kde pomáha veľa mladých animátorov a ochotných učiteľov. Môžeme povedať, že je to dom prijatia s otvorenými dverami pre kohokoľvek. Denne sa tu vystrieda okolo 400 detí. Vysunutým miestom, kde sa komunita bratov buduje, obnovuje či čerpá sily, je „dacia“, teda ich chata pri Kaspickom mori. Tu zároveň prebiehajú aj dlhšie zimné či letné pobyty pre deti a mladých, ktorým sa saleziáni venujú. Toto všetko sme videli a vrátili sme sa do provincie tiež so snom, aby do tejto misie mohli prísť aj sestry, ktoré sa budú môcť venovať dievčatám, mamám a ktoré tam prinesú ženský rozmer saleziánskej charizmy. Preto v lete 2014 išli na prvé letné aktivity dve sestry – sestra Danka Kapková a sestra Elen Caunerová –, aby zažili mesačnú misijnú skúsenosť.

Už to nie je sen, ale skutočnosť

Sen sa stával čoraz skutočnejším, až prišiel 10. september 2015 a dve sestry, zbalené už nielen na mesiac, prichádzajú ako nové misionárky do Baku. Sestra Andrea Mladošová a sestra Slávka Butková sa dali k dispozícii, aby sa aj cez nich realizoval sen. Prvý mesiac bývali na byte u mladej farničky, veľkej dobrodinky Jamily Mamad, ktorá bola pre sestry vynikajúcou učiteľkou ich kultúry, jazyka a zvykov. Venovala sa im veľmi citlivo a s rešpektom. Po mesačnom pobyte ich čakalo nové sťahovanie, tentoraz do podnájmu v trojizbovom byte, ktorý tento rok budú obývať, kým ich

počet doplní ďalšia sestra misionárka. Tá však pravdepodobne nebude Slovenka. Mohla by to byť jedna z misionárook, ktorú určí generálna predstavená. Nateraz teda nevieme, z akej krajiny bude, ale začlení sa do našej provincie. Sestry sa presťahovali do nového bytu 7. októbra a 13. októbra sa kaplnka nestala iba nejakým miestom, ale miestom, kde býva Ježiš v Eucharistii. V ten istý deň priletela do Baku z Ríma zodpovedná za misie sestra Alaide Deretti, aby otvorila túto prítomnosť aj oficiálne odovzdaním dekrétu generálnej predstavenej sr. Yvonne Reungoat, v ktorom zveruje túto misiu slovenskej provincii. Pri večernej svätej omši, ktorú celebroidal apoštolský prefekt don Vladimír Fekete spolu s ďalšími saleziánmi, sa začal nový život. Sestra Alaide symbolicky odovzdala sestrám kríž a Stanovy FMA ako projekt, ktorý nám zanechal náš zakladateľ.

Príbeh sa začal

Príbeh písania dejín novej prítomnosti sa začal odvahou a hľadaním prvých sestier, ako priniesť Krista do krajiny, ktorá je prevažne moslimská. Ako evanjelizovať a predovšetkým ako byť prítomné ako zasvätené a stať sa znamením preventívnej Božej lásky pre ľudí, ktorí hľadajú zmysel života, ktorí hľadajú pravdu. Zasvätený život v Baku volá po jeho prítomnosti nie pre rozvoj jeho samotného, ale pre službu, ktorá je tam veľmi potrebná. V celom Azerbajdžane sú okrem našich sestier prítomné dve rehoľné komunity – saleziáni a sestry Matky Terézie. Spolupracujú v Baku, aj keď každá s inou charizmou, ale tu sa nepozera na charizmu, ale predovšetkým na svedectvo života tých, ktorí sa odovzdali Bohu. Väčšinou sa tu rehoľníci nechápu ako takí. Niektorí, ktorí čoto vedia o náboženstve, povedia: „To sú tí, čo sa modlia...“ Nedá sa tu oprieť o „krásu či vznešenosť rehoľného života“, ale o vieru v Ježiša Krista, ktorá sa dosvedčuje práve tými jednoduchými, každodennými službami, ktoré majú rôznu podobu (nedeľná škola, práca s chudobnými rodinami, výchovno-vzdelávacie centrum pre deti a mladých a prístup od *бабушки* k *бабушке*...). Nedá sa tam blysnúť, ale slúžiť. Dá sa omietnuť pekná fasáda, ako

sme mali možnosť vidieť, ktorá zvonku budí dojem dokonalosti, ale stačí sa ísť pozrieť z vnútornej strany a vidno skutočnú realitu. Fasáda zdanlivosti, misionárskeho idealizmu tu nevydrží, treba mať vybudovaný pevný vnútorný dom, ktorý má silné základy, a stále ho spevňovať.

Má to vôbec význam?

V Azerbajdžane žije 9,5 mil. obyvateľov, z toho 95 % moslimov, 3 % kresťanov a 2 % židov a ateistov. Byť tu v moslimskom prostredí, kde vízia nestojí na „obrátení“ na vieru, ale na tom, že sú tam ľudia, ktorí sa dostali ku katolíckej viere a potrebujú oporu, spoločenstvo, ktoré ich posilní, upevní vo viere a urobí sved-

kami. Rehoľný život v tomto prostredí, aj keď nechápu jeho význam a nie je ani úlohou ho dokazovať, má zmysel, ak sa žijú hodnoty, pre ktoré sa rehoľníci rozhodli na základe viery. Keď nie je podpora prostredia, je potrebná silná podpora spoločenstva, komunity, ktorá posilňuje a svedčí: Mne žiť je Kristus. „Zakorenenie v Kristovi – bez neho to tu nemá význam, bez osobnej každodennej modlitby sa to nedá,“ povedal jeden zo saleziánov. „Sme tu a teraz. Čo bude zajtra, to nie je v našich rukách. Disponibilita pre zmenu, v ustavičnom hľadaní ponúk pre mladých, pre ľudí bez ohľadu na vierovyznanie. Nie sme tu iba pre katolíkov, ale pre všetkých, aby sme často bez slov odpovedali na to, čo ľudia potrebujú.“ ■

Hundroš dudrovatý a iní

Autor: Dominika Rajsá ■ Ilustrácia: Michal Žák

Hundroš dudrovatý je rozšírený druh, s ktorým sa možno stretnúť kdekoľvek. Neoblubuje horské výšiny, pretože sú vysoké a veterné, no možno ho tam ľahko nájsť, aj keď treba rátať s tým, že sa na týchto miestach vyskytuje z donútenia autorít. Charakterizuje ho zamračená tvár, zhrbená postava a rýchla chôdza, aby mal príšernú túru konečne za sebou. Neznáša slnečné roviny, pretože je tam príliš horúco a sucho, pri jazerách a na kúpaliskách sa zásadne drží ďaleko od vody, lebo je nepríjemne studená. Keď prší, hnevá ho blato a premočené topánky, keď neprší, hnevajú ho prašné cesty. Neznáša sneh, lebo sa dostáva za golier a je hnusne studený. Nemá rád jarné otepľovanie, lebo keď sa topí sneh, je vonku otrasná plačkanica. Má odpor k zimným hrám, lebo mu rýchlo omrznú ruky, nos aj uši. Doma nebude sedieť ani za svet, lebo je to príšerná nuda. Keď začnú kvitnúť jarné kvety, zožiera ho alergická nádcha, otravuje mu život nevyhnutné smrkanie a slzenie. Keď vietor sfukuje jesenné lístie, prekáža mu, že mu zároveň ženie do očí čiastočky prachu.

Hundroš dudrovatý je rozšírený druh, s ktorým sa možno stretnúť kdekoľvek. Neoblubuje horské výšiny, pretože sú vysoké a veterné, no možno ho tam ľahko nájsť, aj keď treba rátať s tým, že sa na týchto miestach vyskytuje z donútenia autorít. Charakterizuje ho zamračená tvár, zhrbená postava a rýchla chôdza, aby mal

príšernú túru konečne za sebou. Neznáša slnečné roviny, pretože je tam príliš horúco a sucho, pri jazerách a na kúpaliskách sa zásadne drží ďaleko od vody, lebo je nepríjemne studená. Keď prší, hnevá ho blato a premočené topánky, keď neprší, hnevajú ho prašné cesty. Neznáša sneh, lebo sa dostáva za golier a je hnusne studený. Nemá

rád jarné otepľovanie, lebo keď sa topí sneh, je vonku otrasná plačkanica. Má odpor k zimným hrám, lebo mu rýchlo omrznú ruky, nos aj uši. Doma nebude sedieť ani za svet, lebo je to príšerná nuda. Keď začnú kvitnúť jarné kvety, zožiera ho alergická nádcha, otravuje mu život nevyhnutné smrkanie a slzenie. Keď vietor sfukuje

jesenné lístie, prekáža mu, že mu zároveň ženie do očí čiastočky prachu.

Hundroš dudrovatý má schopnosť, ktorej si sám nie je vedomý, využíva ju však naplno, aj keď väčšinou mimovoľne. Je ňou kazenie akejkoľvek radosti a dobrej nálady v dosahu sto metrov od jeho výskytu. V prípade, že sa stretne s Jedošom rýchlový-

Ak zvládneme svoje sily upriamiť na pozitívne osobnostné vlastnosti prítomné v každom členovi rodiny, budú naše rodinné chvíle nasýtené radosťou zo spoločných dobrodružstiev.

bušným, ktorý býva na Hundrošove prejavy veľmi citlivý a považuje ich za provokáciu, treba byť pripravený na oveľa väčší dosah vplyvu týchto jedincov. Prejavuje sa epidemickým, masovým rozšírením zlej nálady a dlhodobjšími konfliktmi. Ak máme v rodine Hundroša dudrovateho, máme veľkú šancu pre aktívny tréning svojej trpezlivosti a vynaliezavosti.

Tragédiou sa však môže stať, ak má charakterové vlastnosti tohto živočíšneho druhu niektorý z rodičov. Ani v tomto prípade však nie je nevyhnutné hádzať flintu do žita. V takýchto prípadoch odporúčame osvojiť si niekoľko vlastností Optimistu nenapraviteľného, ktoré môžu pri ich správnom využívaní pôsobiť voči Hundrošom vyvažujúco, za určitých podmienok dokonca dokážu na čas pozastaviť hnev a hundranie. Ide o odolnosť voči osobným útokom, lebo väčšinou nie sú osobné, o hľadanie kúska pozitívneho vo všetkom negatívnom, o ochotu nájsť a vy-

zdvihnúť kladné vlastnosti Hundrošov, Jedošov a im podobných, ale tiež o nefalšovanú radosť z akýchkoľvek spoločných akcií.

Napokon sem patrí aj aktívne vyhľadávanie dôvodov na vzájomné pochvaly, uznania a ocenenia. Odporúčame zvoliť si na tento účel čas spoločnej večernej modlitby, aby sa z nej pravidelne stávalo rodinné vďakyzdanie za každého člena rodinného spoločenstva, či už ide o Hundroša dudrovateho, Jedoša rýchlovýbušného, Optimistu nenapraviteľného, Melancholika introvertného, Flegmoša nevyburcovateľného, alebo o rôzne navzájom kompatibilné kombinácie charakteristických črt týchto charakterových druhov.

Ak zvládneme svoje sily upriamiť na pozitívne osobnostné vlastnosti prítomné v každom členovi rodiny – nech už je jeho charakter akýkoľvek –, budú naše rodinné chvíle nasýtené radosťou zo spoločne prežitých dobrodružstiev. Každý z vyššie uvedených totiž oplýva množstvom darov, z ktorých môže čerpať celé rodinné spoločenstvo.

Hundroš upriamuje pozornosť na všeobecné riziká a umožňuje tak dokonalú prípravu rodiny na všetky varianty nebezpečenstiev aktívneho života. Jedoš vnáša do zaspátých dní dávku akčného adrenalínu. Optimista povzbudzuje aj v tej najbežtejšej situácii. Melancholik pri-náša vyvažujúci pokoj a upriamenie na vnútorné prežívanie. Flegmoš nás učí, že netreba brať všetko smrteľne vážne.

Tak sa spoločne môžeme navzájom dostávať do nevyhnutnej rovnováhy. V zime na saniach, v lete na vode, medzi skalami na horách, medzi kvetmi v dolinách alebo len tak, bežne, nad domácimi úlohami. ■

Vitaj doma, skromnosť!

Autor: Pino Pellegrino

Máte veľa vecí? Veci, veci, veci. Nie je to dobré, však? Poznať hodnotu vecí je prvá zbraň proti tomu. Učme deti, aby sa pýtali nielen na to, koľko to stojí, ale akú to má hodnotu. Na toto sa zameriava dobrý rodič-vychovávateľ, aby v dieťaťu pestoval rozum, uvažovanie.

Príklad: Dieťaťu môžeme ukázať, že veci nám „dajú“ veľa, ale nie to podstatné. Posteľ nám „dá“ komfort, pohodlie, ale nedá nám spánok; jedlo nám „dá“ vôňu, ale nie chuť do jedla.

- Počítač ťa neurobí spisovateľom.
- Veci ti zahltia srdce, ale nenaplnia ho.
- Mať nie je hriech, držať pre seba je hriech.
- Šťastie nie je v katalógu zo supermarketu.

Vitaj doma, skromnosť!

Návrat k skromnosti je druhá zbraň proti problému „veci, veci, veci“. Pri skromnosti pritom nemyslíme na nízke ceny, ale na iné. Skromnosť podporuje zdravie. Všetci lekári vedia, že starneme pomalšie, ak jeme menej. Skromnosť podporuje aj slobodu. Nemecký filozof Friedrich Nietzsche mal pravdu, keď povedal, že čím menej máme – ovládame, tým nemej sme ovládaní. Skromnosť posilňuje ducha. Naopak, mať veľa, môcť mať veľa, je pasca.

Ako vychovávať dieťa k skromnosti?

- Prv než minieš desať eur, nauč sa, ako ich zarobiť.
 - Lakomec je ako osol, ktorý nosí náklad vína, ale pije vodu.
 - Elegantným možno byť, aj keď má človek málo.
 - Skromnosť je aj ísť po schodoch namiesto výťahom.
 - Ak sme všetci bratia, prečo by naše peňaženky nemali byť sestry?
- V supermarkete s dieťaťom treba vedieť aj ráznejšie, ale s dobrotou povedať: Stačí! To už je priveľa!

Človek, ktorý rozdával nádej

Saleziánsky misionár Jozef Čakloš

Autor: Zlatko Kubanovič SDB | Foto: archív SDB

Saleziánska spoločnosť otvorila v školskom roku 1921/1922 v Taliansku, v mestečku Perosa Argentina, ktoré je vzdialené asi 50 kilometrov od Turína, slovenské gymnázium. Toto gymnázium bolo súkromným gymnáziom internátneho typu a študenti sa tu mali učiť podľa osnov gymnázií, ktoré boli v platnosti v Československej republike. Iba v jazykovej oblasti im bol pridaný ďalší cudzí jazyk, a to taliančina. Z archívnych prameňov sa dozvedáme, že v školskom roku 1922/1923 prejavilo záujem o toto gymnázium až 216 uchádzačov zo Slovenska a z Čiech a z nich mohli prijať len okolo 40. Medzi prijatými bol aj talentovaný a nábožný chlapec Jozef Čakloš, budúci misionár, ktorý zomrel ako klerik na misiách v Brazílii.

Jozef Čakloš sa narodil ešte v Rakúsko-Uhorsku 1. februára 1908 v kúpeľnej obci Sklené Teplice, ktorá leží na úpätí Štiavnických vrchov. Pokrstil ho tamojší farár a čestný arcidekan Anton Fedor 5. februára 1908 v Kostole svätého Lukáša evanjelistu. Rodičia – otec Jozef, obuvník, matka Veronika, rodená Homôlková – bývali v Sklených Tepliciach v dome, ktorý mal vtedy poradové číslo 41. Krstnými rodičmi novorodenca boli Jozef Janek, policajt, a Mária Čaklošová.

Jozef vychodil ľudovú školu v rodisku. 27. marca 1922 prijal sviatosť birmovania. Prvé dve triedy gymnaziálnych štúdií absolvoval v Taliansku v spomínanom gymnáziu v Perose Argentine (1922 – 1924) a druhé dva roky v novootvorenom saleziánskom gymnáziu v Šaštíne (1924 – 1926). Počas štúdií v Šaštíne požiadal o vstup do Saleziánskej spoločnosti. Noviciát si urobil v Slovinsku, v mestečku Radno, v rokoch 1926 – 1927.

Keďže počas noviciátu požiadal o vyslanie na misie, hlavné predstavení v Turíne jeho prosbe vyhovelí a ako destináciu mu určili Južnú Ameriku, oblasť Matto Grosso. Do Brazílie pricestoval po skončení noviciátu koncom roka 1927 transatlantickým parníkom. (Odchádzal najpravdepodobnejšie

z janovského prístavu. Vychádzam najmä zo zachovaných zápiskov saleziánskych mi-

„Chcem žiť, aby som získal mnohé duše pre Pána, ale ak to Pán chce, obetujem mu svoj život, aby vzbudil mnohé misijné povolania pre Matto Grosso.“

sionárov, ktorí absolvovali túto trasu). Pred odchodom na misie sa však ešte na krátku chvíľu zastavil v rodisku, aby sa rozlúčil s rodinnými príslušníkmi. Nikto však netušil, že to bude jeho posledná rozlúčka.

Jeho prvým misijným pôsobiskom sa stalo saleziánske misijné stredisko v meste São Paulo. Toto stredisko sa skladalo z fary, oratória, lýcea a nemocničného centra. V krátkom úmrtnom liste, ktorý napísal vtedajší saleziánsky provinciál don Antonia Dalla Via, sa spomína, že 2. januára 1928 ho navštívil v São Paulo a už bolo na ňom vidieť bolestivý ischias.

Keďže klerik Čakloš bol motivovaný túžbou ísť do oblasti Matto Grosso, provinciál jeho túžbe vyhovel a poslal ho do mesta Cuiabá, ktoré je hlavným mestom tohto

brazílskeho federálneho štátu Mato Grosso a je umiestnené v geografickom centre Južnej Ameriky. Do Cuiabá Jozef pricestoval 15. januára 1928. Po niekoľkých dňoch odpočinku a aklimatizovaní sa začal vykonávať zverené úlohy. Keďže jeho zdravotný stav sa v nepriaznivých klimatických podmienkach zhoršoval, na odporúčanie lekárov bol poslaný do mesta Corumbá, ktoré bolo síce klimaticky teplejšie, ale nachádzalo sa v blízkosti rozsiahleho močiara Pantanal, zasahujúce aj územie Bolívie a Paraguaju.

Na prvý pohľad sa zdalo, že jeho zdravotný stav sa pod vplyvom teplejšieho počasia zlepšil. Bola to však iba krátkodobá záležitosť, pretože situácia sa náhle zhoršila. Keďže potreboval odbornejšiu starostlivosť, predstavení ho následne poslali do São Paulo. Saleziánske historické pramene nám dokonca zaznamenali aj meno lekára, ktorý sa o neho staral. Bol to doktor Carlo Brunetti, ktorý prišiel po trojmesačnej dovolenke z Talianska a od novembra 1928 sa mu intenzívne venoval v sanatóriu, kde bol umiestnený. Aj napriek odbornej lekárskej starostlivosti, ktorú dostával, sa jeho zdravotný stav nezlepšoval.

Skutočne musíme obdivovať, s akým nadhľadom, humorom a odvahou náš mladý

slovenský saleziánsky klerik dvadsaťročný Čakloš túto chorobu zvládal a koľkej mládeži dokázal pomôcť. Už spomínaný saleziánsky provinciál don Antonia Dalla Via totiž zaznamenal, že úsmev na tvári bola jediná časť tela, ktorá ho ešte nebolela. Aj napriek veľkým bolestiam vyučoval katechizmus v saleziánskom nemocničnom centre zdravotný personál, deti aj mládež, ktorí sa tam nachádzali na liečení a rekonvalescencii. Musel to robiť s veľkou láskavosťou, lebo deti ho nazývali santino martire – svätý mučeník. Aj miestna saleziánska komunita si vážila jeho úsilie a hovorila o ňom ako o svätom človeku, ako o svätom spolubratovi.

Saleziánske pramene nám zaznamenali aj to, že Jozef bol jazykovo nadaný a veľmi rýchle sa učil portugalcínu, ktorá je úradným jazykom Brazílie, preto dokázal tak úspešne katechizovať.

Profesor Brunetti rozhodne chorobu nepodceňoval a z objektívnych dôvodov odporučal provinciálovi, aby ho pre lepšie klimatické podmienky poslal do rodiska na liečenie. Keď to provinciál v osobnej komunikácii spomenul klerikovi Čaklošovi, ten prejavil túžbu predsa len sa vrá-

tiť do Matto Grosso. Provinciál však naliehal, aby poslúchol radu lekára. Čakloš pochopiteľne poslúchol a s úsmevom provinciálovi odpovedal: „Pôjdem, vrátim sa čo najrýchlejšie, ale nie sám; privediem so sebou viacerých, ktorí mi napísali, že majú túžbu ísť do Matto Grosso.“

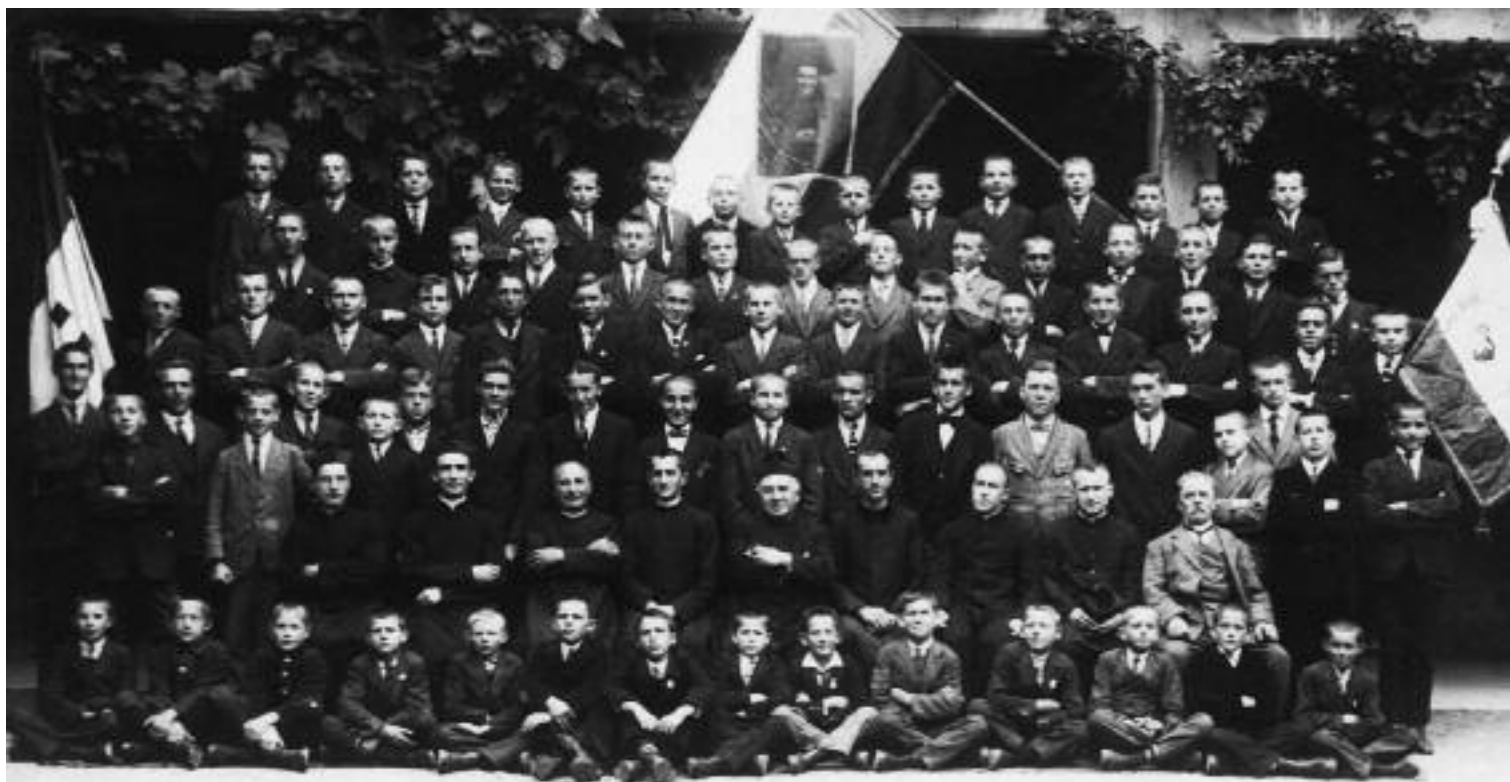
Podľa svedectva spomínaného provinciála bol odchod do Európy naplánovaný na 7. decembra. Ale situácia sa náhle dramaticky zmenila a skomplikovala. Akútny zápal slepého čreva, ktorý však nebol včas diagnostikovaný, a preto aj chirurgický zákrok bol vykonaný príliš neskoro, viedol k závažným komplikáciám, ktoré zapríčinili jeho predčasnú smrť.

Jeho posledné chvíle života boli skutočne chvíľami svätosti: nenariekal a stále sa usmieval. Hovorieval: „Chcem žiť, aby som získal mnohé duše pre Pána, ale ak to Pán chce, obetujem mu svoj život, aby vzbudil mnohé misijné povolania pre Matto Grosso.“ Je to jednoduché, ale zároveň veľmi silné poslanstvo, ktoré treba hlboko obdivovať.

Aj sestry FMA, saleziánky, ktoré vypomáhali v tomto saleziánskom misijnom stredku v São Paulo, spomenuli provinciálovi, že v posledných dňoch svojho života Jozef viac ráz prosil rehoľné sestry, ktoré ho prišli navštíviť, aby mu hovorili o nebi, pretože o krátku chvíľu ho už uvidí.

Zomrel 4. decembra 1928 v São Paulo v Brazílii (Inspettoria San Affonso, Matto Grosso) vo veku 20 rokov po roku a necelých troch mesiacoch rehoľných sľubov. Tam je aj pochovaný. ■

(Fond Caklos Giuseppe, Archiviosalesianocentrale, Roma. Čakloš Jozef, VII. zväzok knihy krstov farnosti Sklené Teplice, s. 35, poradové č. 3.)

Slovenskí saleziánski študenti, Perosa Argentina, Taliansko, školský rok 1923/24

SAVIO už desať rokov šíri dobro

Autor: Zuzana Suchová | Foto: Terka Liptáková

Občianske združenie SAVIO oslávilo v decembri minulého roku desať rokov svojej existencie. Vzniklo z potreby pomáhať a podporovať saleziánske misie doma i v zahraničí, ktoré pracujú s chudobnou, opustenou a ohrozenou mládežou – s „deťmi ulice“. Vznik podnietil slovenský misionár don Daniel Pravda, ktorý teraz pôsobí na misii v Gabone. Poslanie občianskeho združenia SAVIO chápal v dvoch rovinách: zhromažďovať finančné prostriedky na pomoc chudobnej a ohrozenej mládeži v rozvojových krajinách a zároveň „byť ich hlasom“, prinášať túto tému slovenskej verejnosti a kultivovať ju v tomto smere. V živote saleziánov je to osobitne služba pri rozvoji vzdelávania a výchovy mladých.

V začiatkoch pomohla verejná zbierka Tehlička

Dostať sa do povedomia širokej saleziánskej rodiny a verejnosti pomohla verejná zbierka Tehlička. V kampani k zbierke počas Pôstu pred Veľkou nocou SAVIO informuje a vzdeláva o živote v chudobnejších krajinách a oblastiach sveta, formuje a vedie k spolupatričnosti aj k spoluzodpovednosti. Výnos zbierky

s farnosťami a v neposlednom rade vďaka individuálnym darcom mohlo združenie vykopať studne v Južnom Sudáne, Keni či Čade. V roku 2014 vďaka spolupráci s reklamnou agentúrou Triad Advertising Tehlička dostala nový web a boli zjednotené grafické prvky. Aj tento krok napomohol prepísať históriu najvyššieho výnosu minuloročnej zbierky Tehlička venovanej Stredoafrickej republike (SAR). Suma 114 226 eur putovala na rekonštrukciu saleziánskych centier v Bangui a Galabadja po občianskej vojne. Silným momentom bolo zapojenie sa rodín a prežívanie Pôstu v rodinách spolu s deťmi zo SAR.

Projekty šité na mieru potrieb chudobných a ohrozených detí a mládeže

Okrem verejnej zbierky SAVIO pripravuje a realizuje aj rôzne iné projekty. Na Slovensku sú to od roku 2009 letné tábory pre rómske deti, kde pomáhajú dobrovoľníci – mladí zo saleziánskych stredísk. Veľký úspech v rokoch 2009 – 2010 zaznamenala Putovná výstava fotografií a svedectiev misijných dobrovoľníkov, ktorá obišla 25 škôl a stredísk saleziánov. Prebehla vďaka Oficiálnej rozvojovej pomoci Ministerstva zahraničných vecí, ktorá vystupuje pod značkou SlovakAid.

Slovenská saleziánska provincia je zodpovedná za misie v Azerbajdžane a Jakutsku, kde pôsobia aj naši misionári. SAVIO vďaka úzkej spolupráci so saleziánmi v rokoch 2008 – 2011 prispelo k vybudovaniu siete edukačných centier v Baku. Poskytujú kvalitné vzdelávanie pre deti zo sociálne slabých rodín a utečencov. Sumou 15 000 eur združenie prispelo na Putovné mládežnícke stredisko podporujúce prácu v Ugajane a Chatystyre v Aldane na Sibíri.

obvykle slúži na podporu projektov v saleziánskych misiách, podporu saleziánov v krajinách, kde bola prírodná katastrofa alebo vojnový konflikt.

Zo všetkých desiatich ročníkov Tehličky spomenieme dva najúspešnejšie. V roku 2011 bola zbierka venovaná studniam a mala dovtedy najvyšší výnos 92 646 eur. Vďaka 150 školám a 67 centrám spolu

SAVIO je od roku 2006 vďaka už spomenutému financovaniu zo SlovakAid prítomné aj v Afrike. V Angole realizovalo projekt Alfabetizácia, počas ktorého vyškolovalo v oblasti Libolo 50 alfabetizátorov, aby pomohli znížiť mieru negramotnosti. V Keni pomohlo zriadiť stolársku dielňu v saleziánskom centre Bosco Boys. Slúži na výučbu stolárskeho remesla, vďaka ktorému chlapci môžu získať lepšie uplatnenie na trhu práce. Rehabilitačné centrum poskytujúce zázemie deťom ulice, ktoré sa dostali do centra Bosco Boys, je ďalším kenským projektom. Mnohým mladým ľuďom v Keni chýbajú pracovné zručnosti, a tak majú zníženú schopnosť uplatniť sa. V rokoch 2012 – 2013 SAVIO pripravilo projekt rozvoja zručností v oblasti krajčírstva, stolárstva, zvárania, pestovania plodín, chovu zvierat či varenia. Aj v minulom roku združenie získalo prostriedky zo SlovakAid a okrem iného myslelo aj na udržateľnosť centra Bosco Boys: vďaka renovácii stolárskej a zváračskej dielne bude možné rozbehnúť predaj nábytku na zákazky. Najviac projektov však SAVIO realizovalo v Južnom Sudáne: satelitné školy v Tonj, výstavbu školy v Bresce, vybudovanie mládežníckeho centra v Gumbo či obnovu poľnohospodárstva v Maridi.

Všetky tieto projekty boli a sú realizované v spolupráci s miestnymi saleziánskymi komunitami, ktoré sú zároveň zárukou efektívneho využitia finančných prostriedkov a tiež pokračovania projektov. Pracovníci združenia zodpovední za ten-ktorý projekt cestujú do cieľových krajín, aby projekty monitorovali, a prinášajú správy o tom, ako prebieha realizácia.

Zapojiť sa môžete aj vy

Vďaka týmto cestám vznikla v roku 2009 aj myšlienka umožniť ľuďom zo Slovenska individuálne sa podieľať na vytváraní priestoru pre šírenie dobra. Okrem zapojenia sa do spomínanej verejnej zbierky Tehlička raz ročne môžu

Slováci mesačne podporovať na diaľku deti v Keni v programe Adopcia detí alebo triedy v Južnom Sudáne v programe Adopcia tried. Momentálne je adoptovaných takmer 85 chlapcov a ďalší čakajú na svojich dobrodincov; a takmer 90 tried podporujú jednotlivci alebo skupiny darcov.

Organizácia na podporu saleziánskych misií nemôže byť bez dobrovoľníkov. SAVIO pomáha pri ročnej príprave misijných dobrovoľníkov, ktorých potom aj vysiela do jednotlivých krajín. Tiež pomáha dobrovoľníkom pripraviť ich vlastné projekty, ktoré budú realizovať na mieste. Vďaka týmto projektom združenie získava financie zo SAMRS či IUVENTY na ich cesty.

V novom šate

Občianske združenie SAVIO a jeho zamestnanci sa na desiate narodeniny pripravovali už počas leta. Pýtali sa bývalých zamestnancov, darcov a podporovateľov, partnerov a partnerských organizácií, čo je SAVIO, čo podľa nich robí a čo si pod jeho značkou predstavujú. S pomocou Triad Advertising slovo po slove nanovo zadefinovali poslanie a vybrali štyri piliere, o ktoré sa ich činnosť opiera. Zmenou prešlo aj logo organizácie: sú to dve ruky otočené dlaňami k sebe. Jedna dáva a druhá prijíma, spolu tak vytvárajú priestor pre aktívne šírenie dobra. Zoznámiť sa s novou identitou združenia môžete aj na www.savio.sk. ■

Môj sen v sne dona Bosca

Autor: vdb | Foto: Bollettino Salesiano

Piera Tortore sa narodila v Savigliano, v Taliansku. V roku 1971 vyštudovala v Turíne chirurgiu, neskôr sa v Pise špecializovala v odbore nukleárna medicína, na univerzite v Janove v odbore vnútorná echografia a v Brescii v odbore tropická medicína. Dvadsať rokov pracovala v nemocnici Santa Croce v Cuneu. V roku 1977 šla na krátky čas slúžiť do misijnej oblasti Mexika, do pralesa. A napokon sa zrealizoval jej sen.

„Už dvadsaťdva rokov žijem v Demokratickej republike Kongo, kde som prišla uskutočniť sen, ktorý som dlho držala zamknutý v zásuvke: byť lekárkou v rozvojovej krajine. Keď som dostala ponuku ísť do Lubumbaši, kde potrebovali lekára echografistu, rozhodla som sa vycestovať napriek pochybnostiam, ťažkostiam, nepochopeniam.

Zanechala som dobre zavedenú prax s výbornými perspektívami a všetkým sa to zdalo bláznovstvo! Všetko som pretrpela v intenzívnej modlitbe a presťahovala som sa do Afriky: pokiaľ ide o sny, najlepšie je nikdy sa ich nezriekať! Našla som sa v skutočnosti, akú by som si nikdy nebola predstavovala: môj ‚sen‘ dostával často formu ‚nočnej mory‘. Tá krajina mi pripadala ako tvár Krista na kríži, rozdielnosť kultúry bola pre mňa výzvou, na ktorú som nevedela odpovedať.

Začala som trpezlivo a s veľkou láskou prácu, ktorá mi bola zverená; mnohých mladých konžských lekárov som vzdelávala v odbore echografia, ale predovšetkým som sa usilovala preniesť na nich svoju zaniatenosť za túto prácu, lásku, ktorá ma spája s chorými, bolesť z ich fyzického utrpenia, radosť z ich uzdravenia.

Dnes som riaditeľkou nemocnice, ktorá je strediskovou nielen pre Lubumbaši, ale pre celý región Katanga. Som ‚konžskou‘ lekárkou so všetkými dôsledkami, pretože som získala – čo nebolo ľahké – definitívne členstvo vo zväze lekárov Demokratickej republiky Kongo a napokon aj významenie za ‚vernosť Hypokratovej prísahy‘, o ktoré pre mňa žiadali mladí lekári, moji žiaci. Pán bol ku mne dobrý: sprevádzal ma a podporoval v tomto dobrodružstve, ktoré som podnikla v jeho mene. Nechcem si spomínať na ťažkosti, s ktorými som sa v týchto rokoch stretla, ale na Božiu nežnosť, ktorá urobila zo mňa pokojnú ženu, lekárku zaangažovanú do svojej práce a pozornú na potreby adoptívnej vlasti.

Najkonkrétnejšou odpoveďou na Božie otcovstvo voči mne bolo to, že som sa stala aj ‚dada‘, staršia sestra dvadsiatich ‚odložených‘ detí, o ktorých nič neviem, ale Prozreteľnosť mi ich ako novorodencov položila do cesty. Mám o nich zákonnú starostlivosť až do vyššieho veku. Milujem ich nežnosťou, akou Boh miluje mňa. Dúfam v ich lepšiu budúcnosť, mám pre nich srdce mamy. Som šťastnou ženou.“ ■

Na Slovensku privítame relikvie svätej Terezky z Lisieux

Spracovala: mk

Celý svet ma bude milovať!... Dobrý Pán Boh bude v nebi musieť urobiť všetko, čo budem chcieť, lebo na zemi som nikdy nehládala svoju vôľu... Po mojej smrti, uvidíte, to bude ako dážď ruží! Áno, spustím dážď ruží... Budem tráviť svoje nebo tak, že budem robiť dobro na zemi. Nie, nebudem si môcť vôbec oddýchnuť až do konca sveta, kým bude koho zachraňovať... (svätá Terézia z Lisieux)

Po mojej smrti, uvidíte,
to bude ako dážď ruží.

rezkine výroky, myšlienky. Druhým spôsobom Terezkinho pôsobenia je jej priamy vplyv na duše, napríklad prostredníctvom relikvií.

Na záver Roka zasväteného života sa na Slovensku uskutoční v dňoch 10. – 23. januára 2016 putovanie relikvií svätej Terézie od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre. Relikvie prídu z Lisieux do Bratislavy a poputujú do viac než 25 miest na celom Slovensku.

O putovaní prináša informácie aj webová stránka www.terezka.kkp.sk. Tam je možné nájsť prehľadnú mapu s miestami, kde relikvia zavíta. Špeciálnou časťou webstránky je aj možnosť pridať úmysly a prosby k svätej Terézii, za ktoré sa slúži každú stredu svätá omša pri relikviách svätice vo francúzskej komunite sestier bosých karmelitánok v Lisieux. ■

V roku 1910 Karmel v Lisieux vydal knihu Dážď ruží, v ktorej je opísaných 125 zázrakov a omilostení. Už pred tým, od roku 1899, začali prichádzať do Karmelu listy opisujúce zázraky. V siedmich zväzkoch Dážďa ruží, ktoré vyšli počas šiestnástich rokov, sa na 3400 stranách nachádza opis 3252 rôznych omilostení z piatich svetadielov.

Z udalostí, ktoré nasledovali po Terezkinej smrti, jasne vidíme, že jej prísľuby o pomoci z neba sa naplňajú. Pôsobí akoby cez dve línie. Prvou je, že účinkuje cez vlastný životopis, listy a iné zdroje zachytávajúce Te-

KEDY A KDE budú relikvie svätej Terezky

- 10. 1. 2016 Bratislava:** *Kostol Sedembolestnej Panny Márie, Dóm svätého Martina;* **Močenok**
- 11. 1. 2016 Močenok, Nitra:** **Dolné mesto, Klokočina**
- 12. 1. 2016 Staré Hory, Banská Bystrica:** *katedrála, Detva*
- 13. 1. 2016 Detva, Lučenec, Stará Halič**
- 14. 1. 2016 Rožňava:** *katedrála, Košice (noc): bosé karmelitánky*
- 15. 1. 2016 Gelnica, Košice:** *Seminárny kostol, Lorinčík (noc): bosí karmelitáni*
- 16. 1. 2016 Michalovce, Vranov nad Topľou (noc):** *redemptoristky*
- 17. 1. 2016 Prešov:** *Gréckokatolícka katedrála, Sekčov; Kežmarok (noc): redemptoristky*
- 18. 1. 2016 Kežmarok, Poprad, Vyšné Hágy, Okoličné**
- 19. 1. 2016 Ružomberok, (noc):** *satmárky*
- 20. 1. 2016 Trstená, Námestovo, Krivá na Orave**
- 21. 1. 2016 Žilina: Solinky, Vlčince; Kysucké Nové Mesto (noc):** *Kostol svätého Ondreja*
- 22. 1. 2016 Turzovka, Trenčín**
- 23. 1. 2016 Trnava:** *katedrála, (noc): kostol františkánov*

My patríme Márii

V jeden večer, bolo to 24-teho, som unavená povedala manželovi a deťom: „Poďme sa pomodliť k Panne Márii.“ Zašli sme na Valdocco, do Kostola Františka Saleského. Zabudla som, že v tom čase tam býva eucharistická adorácia. Keď sme tam prišli, našla som Ježiša. Sadla som si, ako vždy, pod obraz Panny Márie a pomyslela som si: „Aha, tak to je vždy: keď sme unavení, zničení, stačí podať ruku Márii a ona nás privedie k Ježišovi.“

Ja a manžel patríme medzi ctiteľov Panny Márie. Zvykli sme sa modlievať ruženec od našich prvých stretnutí, sobášili sme sa v máji, lebo je to mesiac Panny Márie. Potom sme v máji pred rokom spoznali Združenie Márie Pomocnice a obidvaja sme vedeli, že sme našli veľký poklad. Spoznali sme rodiny, ktoré žili normálny, skutočný život, ale s Ježišom a ktoré podobne ako my vedeli, že byť s Ježišom je cesta k šťastiu. Cez spoločné stretnutia rástla naša modlitba a tiež účasť na Eucharistii. Spolu s Pannou Máriou prosíme Boha, aby rozviazal zamotané veci v našom živote a z týchto modlitieb sme dostali plno milostí. Prosili sme si ich. Ale najväčšiu radosť máme z toho, že môžeme tráviť viac času s Bohom a že aj naše deti môžu dýchať túto atmosféru.

Stefania a Claudio

(z časopisu *Maria Ausiliatrice* 5/2015)

Slová pre život od Svätého Otca Františka

O (ne)vylučovaní

Porozmýšľajme trochu a urobme aspoň to naše málo: nikdy nesúdme. „Ale ten robí tak a tak...“ Nuž veď Boh o tom vie. Je to jeho život, ale ja ho nevylučujem z môjho srdca, z mojej modlitby, z môjho pozdravu, z môjho úsmevu. A keď príde príležitosť, poviem mu pekné slovo. Nikdy nevylučovať, nemáme na to právo! Ak ja niekoho vylúčim, budem jedného dňa pred Božím súdom a budem sa musieť za seba zodpovedať.

O stolovaní

Ak v rodine nie je nič v poriadku alebo sa v nej ukrýva nejaké zranenie, pri stole sa na to hneď príde. Rodina, ktorá takmer nikdy spoločne nejedáva alebo v ktorej sa pri stole nehovorí, lebo sa pozerá na televíziu alebo do smartfónu, je rodinou len „tak trochu“. Keď sú deti pri stole zamestnané počítačom, mobilom a nepočúvajú sa navzájom, to nie je rodina, je to penzión.

O obete

Ak by bol Ježiš zostúpil z kríža, podvolil by sa tak pokušeniu kniežaťa tohto sveta. On však nemôže zachrániť sám seba práve preto, aby mohol zachrániť druhých, práve preto, lebo dal svoj život za nás, za každého z nás. Povedať „Ježiš dal život za svet“ je pravda, ale krajšie je povedať: „Ježiš dal svoj život za mňa.“

Zdroj: *sk.radiovaticana.va*

Don Bosco vo svojej izbe

Autor: spracoval rhsdb | Foto: archív SDB

Izba, v ktorej je don Bosco zachytený na tejto fotografii, je podľa dokumentov tá, kde býval v novej prístavbe Pinardiho domu v rokoch 1853 – 1861. Pri ďalšej prestavbe, rozšírení traktu, sa z tejto izby stala predsieň jeho novej izby.

K tejto izbe na fotografii sa viazali mnohé hlboké, dôležité a srdečné spomienky chlapcov z oratória a prvých saleziánov. V tejto izbe sa odohral rozhovor s Dominikom Saviom, ktorý si všimol nápis „Da mihi animas, cetera tolle“ a pýtal sa na jeho význam. Tu 26. januára 1854 don Bosco prvý raz vyslovil meno pre svojich duchovných synov – saleziáni. V tejto izbe v uzobraní začal v roku 1855 písať Stanovy pre svoju budúcu Spoločnosť. Tu napokon 8. decembra 1859 ozná-

mil tým, ktorí mu chceli natrvalo pomáhať, že je čas urobiť rozhodný krok a dať vznik novej rehoľnej spoločnosti.

Nemáme presný záznam, kedy a ako vznikla táto fotografia. Don Bosco sedí pri svojom písacom stole, pred sebou nad stolom má police na knihy a spisy, vedľa je diván, na ktorom usádzal nielen svojich hostí, ale aj chlapcov, a tak im dal pocítiť, že sú pre neho dôležití. Oproti divánu sú stoličky a jeho posteľ s nočným stolíkom, lampou a niekoľ-

kými obrázkami na stene. Nad divánom na stene je rozpoznateľná mapa Talianska.

Zo všetkého zariadenia izby sa dodnes zachoval diván, stôl a police nad ním, posteľ, nočný stolík s lampou a kalamar. ■

